1 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2025/HC-A/106
g
ދިވެހިރާއްޖޭ ގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ
ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް
• ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2025/HC-A/106
• އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: މުޙައްމަދު އަމީން / ދަފްތަރު ނަންބަރު ރސ 3868، މާލެ
• އިސްތިއުނާފު ރައްދުވި ފަރާތް: ސޭންޑް ކޮއިން އިންވެސްޓްމަންޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް
• މައްސަލައިގެ ބާވަތް: އެއްބަސްވުމާމެދު ޚިލާފު އުފެދިގެން ހުށަހަޅާ މައްސަލަ
މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:
ފަނޑިޔާރު ޙުޒައިފާ މުޙައްމަދު
ފަނޑިޔާރު ފާޠިމަތު ފަރްހީޒާ
ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުއްރައޫފު އިބްރާހީމް
24 ޖުމާދަލްއޫލާ 1448
ނިމުނު ތާރީޚް :
04 ނޮވެންބަރު 2026
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

2 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2025/HC-A/106
29 ޝައްވާލް 1447
ހައިކޯޓުގައި ޤަޟިއްޔާ ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވުނު ތާރީޚް:
28 އެޕްރީލް 2025

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ :
• ނަންބަރު: 1924-CVC-2024
• ނިންމި ތަން: ސިވިލް ކޯޓު
• ބާވަތް: އެއްބަސްވުމާމެދު ޚިލާފު އުފެދިގެން ހުށަހަޅާ މައްސަލަ
• ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް: - • ނިމުނު ތާރީޚް: 30 ޖަނަވަރީ 2025

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް އިސްތިއުނާފު ރައްދުވި ފަރާތް
މުޙައްމަދު އަމީން / ދަފްތަރު ނަންބަރު ރސ 3868، މާލެ ސޭންޑް ކޮއިން އިންވެސްޓްމަންޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް
ޤާނޫނީ ވަކީލު: ޤާނޫނީ ވަކީލު:
ޝާން ޞާލިޙް މުޙައްމަދު / ފިނިވާދީ، ދ. ކުޑަހުވަދޫ ޢަބްދުاله ރަޝީދު / ދަފްތަރު ނަންބަރު ރސ. 1980، މާލެ
މަދަނީ – އެއްބަސްވުމާއިމެދު ޚިލާފު އުފެދިގެން ހުށަހަޅާ މައްސަލަ – ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި 142 ވަނަ މާއްދާ އަދި 143
ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) – ސާބިތުކުރުމުގެ ބުރަ – ބޮޑަށް ބުރަވެވޭ މިންގަނޑު – ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނުގެ 32 ވަނަ މާއްދާ – ދަށު ކޯޓުގައި
ހުށަހަޅާފައިނުވާ ނުކުތާއެއް އިސްތިއުނާފު މަރުޙަލާގައި ހުށަހެޅުމާއި ގުޅޭ – މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 270 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) – ޝަރީޢަތުގެ
ޚަރަދު
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

3 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2025/HC-A/106
ފަނޑިޔާރު ޙުޒައިފާ މުޙައްމަދުގެ ރައުޔު
މައްސަލައިގެ ތަޢާރަފު
1. މިއީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1924-CVC-2024 ޤަޟިއްޔާ އެ ކޯޓުން ނިންމާފައިވަނީ ޝަރުޢީ
ނުވަތަ ޤާނޫނީ ހަމަތަކާއި ޚިލާފަށްކަމަށް ބުނެ އެ ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އެދި މާލެ،
ދަފްތަރު ނަންބަރު ރސ 3868، މުޙައްމަދު އަމީން (ދިވެހި ރައްޔިތެއްކަން އަންގައިދޭ ކާޑު ނަންބަރު
(A069317)މީގެ ފަހުން "އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް" ނުވަތަ "މުޙައްމަދު އަމީން"(ދިވެހިރާއްޖޭގެ
ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުން ބަލާފައިވާ ޤަޟިއްޔާއެވެ.
2. މި ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވަނީ ސޭންޑް ކޮއިން އިންވެސްޓްމަންޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް
(ރަޖިސްޓަރީ ނަންބަރު)C-0051/2016 (މީގެ ފަހުން "އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތް" ނުވަތަ
"ސޭންޑް ކޮއިން އިންވެސްޓްމަންޓް" ނުވަތަ "ކުންފުނި") ގެ މައްޗަށެވެ.
މައްސަލައިގައި ކަންހިނގާފައިވާގޮތް
3. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1924-CVC-2024 ޤަޟިއްޔާއިން އެ ކޯޓަށް މުޙައްމަދު އަމީން
ހުށަހަޅާފައިވާ ދަޢުވާއަކީ، ސޭންޑް ކޮއިން އިންވެސްޓްމަންޓްސްގެ ފަރާތުން 05 ފެބުރުވަރީ 2019
އިން ފެށިގެން 15 ފެބުރުވަރީ 2019 ގެ މުއްދަތަށް 11(ދުވަހަށް) ދޯނި ކުއްޔަށް ހިފައިގެން
ދޯނީގައި މުދައު އުފުލާފައިވާތީ، ޚިދުމަތުގެ އަގަށްވާ ފައިސާ ހޯދުމުގެ ގޮތުން މުޙައްމަދު އަމީން
16 ފެބުރުވަރީ 2019 ގައި ފޮނުވާފައިވާ ނަންބަރު MIS/377/2018 އިންވޮއިސްއަށް ލިބެންޖެހޭ
ފައިސާ ކަމުގައިވާ 275,000/-ރ. (ދެލައްކަ ހަތްދިހަ ފަސްހާސް ރުފިޔާ) ލިބިފައިނުވާތީ، އެ
ފައިސާއާއި އެ ފައިސާ ނުދެއްކުމުގެ ސަބަބުން ކޮމިޝަންގެ ގޮތުގައި ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާ އެކީ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

4 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2025/HC-A/106
އެއްފަހަރާ ހޯދުމަށް ސޭންޑް ކޮއިން އިންވެސްޓްމަންޓްސްގެ މައްޗަށް ރައްދުވާގޮތަށް ހުށަހަޅާފައިވާ
ދަޢުވާއެކެވެ.
4. މި ދަޢުވާގައި މުޙައްމަދު އަމީންގެ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ، އިންވޮއިސްގައި ހިމެނޭ ދަތުރަކީ ސޭންޑް
ކޮއިން އިންވެސްޓްމަންޓް ގެ އެދުމަކަށް ކޮށްދިން ދަތުރެއްކަމަށާއި، މިކަން ސާބިތުކުރެވޭނެ އެއްވެސް
ހެއްކެއް ނެތްކަމަށާއި، ނަމަވެސް އެހެން ދަތުރުތަކެކޭ އެއްފަދައިން ދަޢުވާގައި އިންވޮ އިސްކޮށްފައިވާ
ދަތުރުވެސް ކޮށްފައިވަނީ ކުރިން ދަތުރުކުރި ފަދައިން އާދަމް އާޠިފް މުޙައްމަދު ގެ އެދުމުގެ
މަތިންކަމަ ށާއި، ޚުޞޫމާތު އުފެދިފައިވާ ދަތުރުތައްވެސް ކޮށްފައިވަނީ ސޭންޑް ކޮއިން
އިންވެސްޓްމަންޓް ރެޕްރެޒެންޓްކުރާ ފަރާތަކީ އާދަމް އާޠިފް މުޙައްމަދު ކަމަށް ބަލައިގެންކަމުގައެވެ.
5. ސޭންޑް ކޮއިން އިންވެސްޓްމަންޓްގެ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ މި ދަތުރުކުރީ ސޭންޑް ކޮއިން
އިންވެސްޓްމަންޓްގެ ފަރާތުންކަން ސާބިތުކޮށްދިނުމަކީ މުޙައްމަދު އަމީންގެ ޒިންމާއެއްކަމަ ށާއި،
ނަމަވެސް އެކަމަށް ދަލާލާތުކޮށްދޭ އެއްވެސް ހެއްކެއް އެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިނުވާތީ، އާދަމް އާޠިފް
މުޙައްމަދަކީ ފަރުދެއްކަމުގައިވާތީ، އޭނާ މުޢާމަލާތުކޮށްފައިވާނަމަ އެ މުޢާމަލާތަކާ ސޭންޑް ކޮއިން
އިންވެސްޓްމަންޓް ޒިންމާވާން ނުޖެހޭނެކަމަ ށާއި، ޚުޞޫމާ ތު އުފެދިފައިވާ ދަތުރު ކޮށްފައިވަނީ މި
ކުންފުނިން އެދިގެންކަން ސާބިތުކޮށްދިނުމަކީ މުޙައްމަދު އަމީންގެ މައްޗަށް އޮތް
ބުރައެއްކަމުގައިވާއިރު، މި ބުނާ ދަތުރަކީ ސޭންޑް ކޮއިން އިންވެސްޓްމަންޓްއިން ރިކުއެސްޓްކޮށްގެން
ކުންފުނިން ކުރި ދަތުރެއްކަމުގައިނުވާތީ، އެ ދަތުރަށް ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާއަކީ މި ކުންފުނީގެ ފަރާތުން
ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާއެއްނޫންކަމުގައެވެ.
6. މި މައްސަލައިގައި ދިފާއާއި، ދިފާޢުގެ ރައްދާއި އޭގެ ޖަވާބު ހުށަހެޅުމަށްފަހު މި މައްސަލައަކީ ކުދި
މައްސަލަތަކުގެ ޓްރެކުން ކުރިއަށް ގެންދަންޖެހޭ މައްސަލައެއްކަމުގައި ކަނޑައަޅައި، އެކަމާ ގުޅޭ
ނޯޓިސް ދެވިފައިވާކަމަށާއި، މި މައްސަލައިގެ ވާޤިއާ ސާބިތުކުރުމަށް ހުށަހަޅަންޖެހޭ ހެކިން ތިބިކަމަށް
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

5 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2025/HC-A/106
ބުނެ 04 (ހަތަރެއް) ހެކިން ހުށަހެޅިކަމަށާއި، މި ހެކިންނަކީ މައްސަލައިގެ ވާ ޤިއާ ސާބިތުކުރެވޭނެ
ހެކިން ނޫންކަން މުޙައްމަދު އަމީންގެ ބަހުންވެސް އެނގޭތީ، ހެއްކެއް ޙާޟިރުކުރަންޖެހޭނީ
ޝަރީޢަތުގައި އޮތް މައްސަލައިގެ ވާ ޤިއާއަކާ ގުޅުމެއް އޮވެގެން ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލައަށް އަލިކަމެއް
ލިބޭނެ ހެކިން ކަމުގައިވެފައި، މި ހެކިންގެ ކިބައިން މައްސަލައިގެ ވާޤިއާއާ ގުޅުމެއް ހުރި އެއްވެސް
ކަމެއް ސާބުތުކުރެވެން ނެތްކަން އެނގޭތީ، މި ހެކިންނަކީ ޙާޟިރުކޮށްގެން ހެކިބަސް ނަގަންޖެހޭ
ފަރާތްތަކެއް ނޫންކަމުގައި ސިވިލް ކޯޓުން ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ.
ދަށު ކޯޓުން މައްސަލަ ނިންމިގޮތް
7. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1924-CVC-2024 ޤަޟިއްޔާއިން، މުޙައްމަދު އަމީންގެ ފަރާތުން
ސޭންޑް ކޮއިން އިންވެސްޓްމަންޓްގެ މައްޗަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ދަޢުވާގައި، މުޙައްމަދު އަމީންގެ ފަރާތުން
ނަގައިދިނުމަށް އެދިފައިވާ ފަރުވާއަކީ ނަގައިދެވޭނެ ފަރުވާއެއްނޫންކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ. މި
ނިންމުމަށް ވާސިލު ވުމުގައި އަންނަނިވި ކަންކަން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.
7.1. ދަޢުވާއެއް ސާބިތުކުރުމުގެ ބުރައަކީ ދަޢުވާއެއް ކުރި ފަރާތުގެ މައްޗަށް އޮންނަކަމެއް
ކަމުގައިވާއިރު، މި މައްސަލައިގައި ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުން، ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުން ބުނެފައިވާ
ތާރީޚުގައި ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުން އެދިގެން އެއްވެސް ދަތުރެއް ކޮށްފައި ނުވާނެކަމަށް ބުނެ
ދަޢު ވާއަށް އިންކާރުކުރާއިރު، އެ ދަތުރު ކުރިކަމަށް ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުން ބުނާ ބުނުން ފިޔަވައި
އިތުރު ދަފްޢެއް ނަގައި އެ ދަފްޢު ސާބިތުކުރުމުގެ ބުރަ ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުގެ މައްޗަށް އޮތްކަމުގައި
ނުދެކޭކަން.
7.2. ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތް ތަމްސީލުކުރާ ފަރާތުގެ ޙައިސިއްޔަތުން އާދަމް އާޠިފް މުޙައްމަދު އެދިގެން
ދަތުރުކުރިކަމަށް ބުނާއިރު، ދަތުރުކުރީ ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތް އެދިގެންކަމުގައި ޚުދު އާދަމް އާޠިފް
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

6 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2025/HC-A/106
މުޙައްމަދުވެސް ބުނެފައިވާކަން ނޭނގޭކަމުގައި ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުންވެސް ފާހަގަކޮށްފައިވާތީ، މި
މައްސަލައިގެ ވާޤިއާ މަދަނީ މިންގަނޑުން ސާބިތުކުރެވޭވަރުގެ ހެކި ޤަރީނާ ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުން
ހުށަހަޅާފައިނުވާކަން.
7.3. ހަމައެކަނި ގުޅުން އޮތްކަމަށް ބެލެވޭކަމަކީ އާދަމް އާޠިފް މުޙައްމަދުއާ މުޢާމަލާތްކޮށް ކުންފުނީގެ
ދަތުރުތައް މީގެ ކުރިން ކޮށް، ސޭންޑް ކޮއިން އިންވެސްޓްމަންޓްގެ ފަރާތުން އެ ދަތުރުތަކަށް
ފައިސާ ދައްކާފައި ހުރުންކަމަ ށާއި، މިހެންވެ މި އަސާސްގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް މި ދަތުރަކީވެސް
ކުންފުނީގެ ފަރާތު ން ކުރި ދަތުރެއްކަމަށް އިފްތިރާޟުކުރެވޭ ކުރެވުން ފިޔަވައި، ސޭންޑް ކޮއިން
އިންވެސްޓްމަންޓްއާ މި ދަތުރާ ގުޅުވޭނެ އިތުރުކަމެއްނެތްކަމަށާއި، މި އިފްތިރާޟަކީ ހަމަ އެކަނި
ކުރެވޭ އިފްތިރާޟެއްކަމުގައިވާތީއާއި، މި މައްސަލައަކީ ސޭންޑް ކޮއިން އިންވެސްޓްމަންޓްގެ
މައްޗަށް ސާބިތުކުރެވޭވަރުގެ ހެއްކާއި ޤަރީނާ ހުރި މައްސަލައެއް ނޫންކަމުގައިވާތީ، މި
މައްސަލައިގައި ނަގައިދިނުމަށް މުޙައްމަދު އަމީންގެ ފަރާތުން އެދިފައިވާ ފަރުވާއަކީ ނަގައިދެވޭނެ
ފަރުވާއެއް ނޫންކަމުގައި ކަނޑައަޅަންޖެހޭކަން.
7.4. މި މައްސަލައިގައި ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުން ސާބިތުކޮށްދޭންޖެހޭ ކަމެއްގެ ގޮތުގައި، އިންވޮއިސްގައި
ބަޔާންކުރާ ޚިދުމަތަށް ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުން އެދުނުކަން އެއީ ސާބިތުކޮށްދޭންޖެހޭ ކަމެއްގެ ގޮތުގައި
ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުން ފަހުގެ ބަޔާނުގައިވެސް ފާހަގަކޮށްފައިވާއިރު، ދެން ހުރި ކަންކަމަކީ އެކަމުގެ
މައްޗަށް ބިނާވާ ކަމެއްކަމަށާއި، އެކަން ސާބިތުކޮށްދިނުމުގެ ގޮތުން ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުން އެއްވެސް
ހެއްކެއް ހުށަހަޅާފައިނެތްކަމަށާއި، ހުށަހަޅާފައިވާ ހެކިންނަކީ މި ނުކުތާ ސާބިތުކުރުމަށް އެއްވެސް
ބާރެއް ދެނިވި ހެކިން ކަމުގައި ނުވާތީ، އެ ހެކިން ބަލައިގަނެފައިނުވާކަން.
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

7 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2025/HC-A/106
އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހެޅި ނުކުތާތައް
8. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1924-CVC-2024 ޤަޟިއްޔާ ނިންމާފައިވާ ގޮތް ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ
ހަމަތަކާއެއްގޮތް ނުވާކަމަށް ބުނެ އެ ނިންމުން އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އެދި އިސްތިއުނާފުކުރާ،
މުޙައްމަދު އަމީންގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވަނީ އަންނަނިވި 03 (ތިނެއް) ނުކުތާތަކެވެ. އެގޮތުން
ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކަކީ ؛
8.1. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1924-CVC-2024 ޤަޟިއްޔާގެ ދަޢުވާ ސާބިތުކުރުމުގެ ގޮތުން
ޝަރީޢަތަށް ހުށަހެޅި ކިތާބީ ހެއްކާއި، ކިތާބީ ހެކިން ޤާއިމުވާ ހުތްޖަތްތަކާއި، ކިތާބީ ހެކިން
ސާބިތުވާ ކަންކަމަށް ޝަރީޢަތުން ރިޢާޔަތްކޮށް ގޮތެއް ނިންމާފައިނުވުމާއި، ޝަރީޢަތަށް ހުށަހެޅި
ކިތާބީ ހެކިން ޤާއިމުވާ ހުއްޖަތަށް ރި ޢާޔަތްކޮށް ގޮތެއް ނިންމަންނުޖެހޭ ސަބަބު ނުވަތަ ކިތާބީ
ހެކިތަކުން ޤާއިމުވާ ހުއްޖަތަށް ރިޢާޔަތްނުކޮށް ދޫކޮށްލި ސަބަބު ޙުކުމުގައި
ތަފްޞީލުކޮށްފައިނުވާކަމަށާއި، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި،
ޤާނޫނުއަސާސީގެ 142 ވަނަ މާއްދާ އަދި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) އާ
ޚިލާފުކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއާއި،
8.2. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1924-CVC-2024 ޤަޟިއްޔާގެ ދަޢުވާއާއި ގުޅިގެން ޝަރީޢަތަށް
ހުށަހެޅި ކިތާބީ ހެކިންނާއި ޝަފަހީ ހެކިން ދަޢުވާގައި ބަޔާންކުރާ މުޢާމަލާތް ހިނގިކަން
ޝަރީޢަތަށް ސާބިތުވާ މިންވަރަށް ކާފީ ހެކި ލިބިފައިވާއިރު، މުޢާމަލާތް ހިނގިކަން ޝަރީޢަތަށް
ސާބިތުވާ ހެކި ލިބިފައިނެތްކަމަށް ޝަރީޢަތު ން ނިންމާފައިވަނީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ
މާއްދާގެ (ށ) އާއި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 142 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށްކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި
ނުކުތާއާއި، އަދި
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

8 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2025/HC-A/106
8.3. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1924-CVC-2024 ޤަޟިއްޔާގެ ދަޢުވާއާއި ގުޅިގެން ޝަރީޢަތަށް
ހުށަހެޅި ކިތާބީ ހެކިންނާއި ޝަފަހީ ހެކިން ދަޢުވާގައި ބަޔާންކުރާ މުޢާމަލާތް ސާބިތުވާހިނދު،
ކުރެވުނު މުޢާމަލާތަކީ ދަޢުވާލިބޭ ކުންފުންޏާއި މެދުގައި ކުރެވުނު މުޢާމަލާތެއްކަން ނުވަތަ
ފަރުދަކާއި މެދުގައި ކުރެވުނު މުޢާމަލާ ތެއްކަމާއި މެދުގައި އުފެދުނު ބަހުސްގެ މައްޗަށް
ފައިޞަލާކޮށް ގޮތް ނިންމާފައިވަނީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) އާ ޚިލާފަށް
ކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.
9. ފުރަތަމަ އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާ ތަފްޞީލުކުރަމުން މުޙައްމަދު އަމީންގެ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ، ސިވިލް
ކޯޓަށް މުޙައްމަދު އަމީންގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ދަޢުވާއަށް ސޭންޑް ކޮއިން އިންވެސްޓްމަންޓްގެ ފަރާތުން
އިންކާރުކޮށްފައިވާތީ ހެކި ހުށަހެޅުމަށް ދެވުނު ފުރުޞަތުގައި ކިތާބީ ހެކި ނުވަތަ ދަތުރުކުރެވުނު
އިންވޮއިސް ހުށަހަޅާފައިވަނީ ހޯދުމަށް އެދޭ ފައިސާ ހިމެނޭ އިންވޮއިސްއެއްކަން ސާބިތުކުރުމާއެކު،
އެ އިންވޮއިސް ސޭންޑް ކޮއިން އިންވެސްޓްމަންޓްގެ މުވައްޒަފަކާ ޙަ ވާލުކޮށް އެ މުވައްޒަފު އެ
އިންވޮއިސްގައި ސޮއިކުރިކަން ސާބިތުކުރުމަށްކަމަށާއި، މީގެ އިތުރުން ފައިސާ ދޫކޮށްފައިވާ ކުރީގެ
41 (ސާޅީސް އެކެއް) އިންވޮއިސް ހުށަހެޅިކަމަށާއި، މި އިންވޮއިސްތައް ހުށަހަޅާފައިވަނީ ދެ ފަރާތް
ދެމެދު ކުރެވުނު ދަތުރުތަކަށް އިންވޮއިސް ޙަ ވާލުކުރެވި، އިންވޮއިސް ފޮނުވުމުގައި ޢަމަލުކުރިގޮތާއި،
ފައިސާ ދެއްކިފައިވާގޮތް ސާބިތުކުރުމަށްކަމަށާއި، މުޙައްމަދު އަމީންގެ ބޭންކް އެކައުންޓަށް ސޭންޑް
ކޮއިން އިންވެސްޓްމަންޓްގެ ފަރާތުން ޖަމާކޮށްފައިވާ ފައިސާގެ ތަފްޞީލު އެނގޭ ލިޔުން
ހުށަހެޅިކަމަށާއި، މި ލިޔުން ހުށަހަޅާފައިވަނީ ބޭންކް މެދުވެރުކޮށް ސޭންޑް ކޮއިން އިންވެސްޓްމަންޓް ގެ
އެކައުންޓުން ފައިސާ ދައްކާފައިވާ މިންވަރާއި ތާރީޚު ތައް ސާބިތުކުރުމަށްކަމަށާއި، އިންވޮއިސް
ޙަވާލުކުރި މުވައްޒަފުގެ ދިވެހި ރައްޔިތެއްކަން އަންގައިދޭ ކާޑުގެ ކޮޕީ ހުށަހަޅާފައިވަނީ ދަތުރުކުރުމަށް
މެދުވެރިވި ކުންފުނީގެ މުވައްޒަފަކީ ކޮބައިކަން ސާބިތުކޮށްދިނުމަށް ކަމުގައެވެ.
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

9 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2025/HC-A/106
10. އިންސާފުވެރި ޝަރީޢަތެއްގެ ޙައްޤަކީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ
އަސާސީ ޙައްޤެއްކަމުގައިވާއިރު، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1924-CVC-2024 ޤަޟިއްޔާ ބަލައި
ނިޔައު ކަނޑައެޅުމުގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތަށް ޢަދުލުވެރި ޝަރީޢަތެއްގެ ޙައްޤު
ގެއްލިފައިވާކަމަށާއި، މިގޮތުން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ފައިސާ ހޯދުމުގެ ގޮތުން ސިވިލް ކޯޓަށް
ހުށަހެޅި ދަޢު ވާގައި ބަޔާންކުރާ ޚިދުމަތް ފޯރުކޮށްދެވުނުކަމާއި މެދުގައި ދެފަރާތުގެ ބަހުސެއް ނެތިފައި،
ޚިދުމަތް ފޯރުކޮށްދިނުމަށްފަހު ފައިސާ ހޯދުމަށް އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތަށް ފޮނުވުނު ނަންބަރު
MIS/377/2018) 16 ފެބުރުވަރީ)2019 އިންވޮއިސް ސޭންޑް ކޮއިން އިންވެސްޓް މަންޓް
ކުންފުނީގެ ނަމުގައި އޮވެ ކުންފުނީގެ މުވައްޒަފު އެ އިންވޮއިސްއާ ޙަވާލުވުމުން އެ އިންވޮއިސްގައި
ބަޔާންކުރާ ޚިދުމަތަކީ ކުންފުނީގެ އެދުމުގެ މަތިން ކު ންފުންޏަށް ފޯރުކޮށްދެވުނު ޚިދުމަތެއްކަމަށާއި،
އިންވޮއިސްގައި ބަޔާންކުރާ ފައިސާއަކީ ކުންފުނި ން ޒިންމާވާންޖެހޭ ފައިސާއެއްކަން ސާބިތުކުރުމަށް
ކަމުގައިވާއިރު ހުށަހެޅި އެ ހެއްކަށް ރިޢާޔަތް ކޮށްފައިވާކަން އެނގެން ނެތްކަމުގައެވެ.
11. ޤާނޫނުއަސާސީގެ 142 ވަނަ މާއްދާގައި ފަނޑިޔާރުން މައްސަލަ ނިންމުމުގައި ޢަމަލުކުރަންވާނީ
ޤާނޫނުއަސާސީއަށާއި ޤާނޫނަށްކަމުގައި ބަޔާންކުރާއިރު، މުޢާމަލާތެއް ސާބިތުކުރުމުގެ ވަސީލަތްތަކުގެ
ތެރެއިން އެންމެ ހަރުދަނާ އެއް ވަސީލަތަކީ ކިތާބީ މުސްތަނަދު written instrument((ކަމުގައި
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސްޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2010/SC-A/02 އަޙްމަދު ނާޝިދު ވ. މުޙައްމަދު
މު ޞްޠަ ފާ ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާއިރު، ފަނޑިޔާރުންގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އަދާކުރުމުގައި
މައްސަލައިގައި ހުށަހެޅިފައިވާ ހެއްކާއި ޤަރީނާއަށް ރިޢާޔަތްކުރަންވާނެކަން ޤާނޫނު ނަންބަރު
13/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަނޑިޔާރުންގެ ޤާނޫނު) (މީގެ ފަހުން "ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަނޑިޔާރުންގެ
ޤާނޫނު"(ގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ)ށ(ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުން އެނގޭއިރު، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

10 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2025/HC-A/106
1924-CVC-2024 ޤަޟިއްޔާ ނިންމުމުގައި ދަޢު ވާ ސާބިތުކުރުމަށް ހުށަހެޅުނު އެއްވެސް ކިބާތީ
ހެއްކަކަށް ރިޢާޔަތް ކޮށްފައި އޮންނަކަން އެނގެން ނެތްކަމުގައެވެ.
12. މަތީ މަރުޙަލާގެ ކޯޓުތަކުން ނިންމާ ނިންމުންތަކަށް އެއަށްވުރެއް މަތީ މަރުޙަ ލާގެ ކޯޓުތަކުން
ތަބާވާންވާނެކަމުގައި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގައި ބަޔާންކުރާއިރު، ދިވެހިރާއްޖޭގެ
ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/SC-A/100 އަޙްމަދު އިސްމާޢީލް ވ. ލަތީފާ ޢަލީ ޙަސަން
ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުޞޫލުގައި ފަނޑިޔާރުގެ ނިންމުމަށް ވާސިލުވި ސަބަބު ބަޔާންކުރުން
ލާޒިމުކުރާއިރު، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1924-CVC-2024 ޤަޟިއްޔާގައި ކުރެވުނު ދަ ޢު ވާ
ސާބިތުކުރުމަށް ހުށަހެޅި ކިތާބީ ހެއްކަށް ރިޢާޔަތް ނުކުރި ސަބަބު ޙުކުމުގައި ތަފްޞީލު
ކޮށްދީ ފައިނުވާކަމުގައެވެ.
13. ދެވަނަ އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާ ތަފްޞީލުކުރަމުން މުޙައްމަދު އަމީންގެ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ، ސިވިލް
ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ދަޢުވާގައި ބަޔާންކުރާ ފައިސާ ހޯދުމަށް އެދިފައިވާ އިންވޮއިސްގައި ބަޔާންކުރާ
ޚިދުމަތަކީ ފޯރުކޮށްދެވިފައިނުވާ ޚިދުމަތެއްކަމާއި މެދުގައި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން ސުވާލު
އުފައްދާފައިނުވާކަމަށާއި، އެފަރާތުން އިންކާރުކޮށް ސުވާލު އުފައްދާފައިވަނީ އިންވޮއިސްގައި
ބަޔާންކުރާ ޚިދުމަތުގެ ޒިންމާ ނަގަންޖެހެނީ ކުންފުނީގެ މުވައްޒަފު އާދަމް އާޠިފް މުޙައްމަދު ކަމުގައެވެ.
އެހެނަސް، މި މިންވަރުން ދިފާޢު ބިނާކުރެވުނުކަމަށް ނުދެކޭކަމުގައެވެ.
14. މި މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ކިތާބީ ހެކިން، ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި
ތަކުރާރުކޮށް އެތަށް ދަތުރެއް ކުރެވިފައިވާކަމަށާއި، ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ކުރެވުނު ދަތުރުތަކަށް
ފައިސާ ދައްކާފައިވާކަމަށާއި، ދަޢު ވާގައި ބަޔާންކުރި އިންވޮއިސް ތައްޔާރުކުރެވިފައިވަނީ ސޭންޑް
ކޮއިން އިންވެސްޓްމަންޓް ގެ ނަމުގައިކަމަ ށާއި، ދަޢު ވާގައި ބަޔާންކުރާ އިންވޮއިސް އިސްތިއުނާފު
ރައްދުވާ ކުންފުނީގެ މުވައްޒަފާއި ޙަވާލުކޮށްފައި އޮންނަކަމަށާއި، ސޭންޑް ކޮއިން އިންވެސްޓްމަންޓް ގެ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

11 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2025/HC-A/106
ނަމުގައި ޙަވާލުކުރެވުނު އިންވޮއިސްގައި ކުންފުނީގެ މުވައްޒަފު ޙަ ވާލުވެ ސޮއިކޮށްފައި އޮންނަކަން
އެނގޭކަމުގައެވެ.
15. މީގެ އިތުރުން، ޝަ ފަހީ ހެކިން ހުށަހެޅުމަށް އެދި، އެ ފަރާތްތަކުގެ ބަޔާންތައްވެސް
ހިމަނާފައިވާކަމުގައެވެ. ޝަފަހީ ހެކިން ޙާޟިރުކުރަނީ އިންވޮއިސްގައި ބަޔާންކުރާ ދަތުރުގެ ފައިސާ
ނުލިބިގެން އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުގެ މުވައްޒަ ފާއި ބައްދަލުކުރިކަން
ސާބިތުކުރުމަށްކަމުގައިވާއިރު، ދަޢު ވާގައި ފައިސާ ހޯދުމަށް ހުށަހެޅުނު އިންވޮއިސްގައި ބަޔާންކުރާ
މުޢާމަލާތަކީ ދެ ފަރާތް ދެ މެދުގައި ކުރެވުނު މުޢާމަލާތެއްކަން ހުށަހެޅުނު ކިތާބީ ހެއްކާއި ޝަފަހީ
ހެކިންގެ ބަސް ގުޅުވައިލުމުން އެނގޭކަމުގައެވެ. މި މައްސަލައިގައި ހުށަހެޅުނު ކިތާބީ ހެއްކާއި
ޝަފަހީ ހެކިންގެ ބަސް ގުޅުވައިލުމުން، ދަ ޢުވާގައި ފައިސާ ހޯދުމަށް އެދިފައިވާ އިންވޮއިސްގައި
ބަޔާންކުރާ ޚިދުމަތަކީ ކުންފުންޏަށް ކޮށްދެވުނު ޚިދުމަތެއްކަމަށާއި، ޚިދުމަތް ފޯރުކޮށްދިނުމަށްފަހު
އިންވޮއިސް ފޮނުވިފައިވާކަމަ ށާއި، އިންވޮއިސްގައި ބަޔާންކުރާ ފައިސާއަކީ ކުންފުނީގެ ފަރާތުން
ޒިންމާވާންޖެހޭ ފައިސާއެއްކަން މަދަނީ މިންގަނޑުން ޝަރީޢަތަށް ސާބިތުވާ މިންވަރަށް ކާފީހެކި
ލިބިފައިވާކަމުގައެވެ.
16. ތިންވަނަ އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާ ތަފްޞީލުކުރަމުން މުޙައްމަދު އަމީންގެ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ،
އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އެދި ހުށަހެޅި ތިންވަނަ ނުކުތާ ހުށަހެޅިފައިވަނީ، ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅުނު
ދަޢު ވާގެ މުޢާމަލާތުގެ ޒިންމާއަކީ އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ކުންފުނި ޒިންމާ ނަގަންނުޖެހޭ
މުޢާމަލާތެއްކަމަށް ނިންމުމުގައި ޢަމަލުކުރިގޮތް ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުޞޫލުތަކާއި ޚިލާފުވާތީ
އެސަބަބުތަކުގެ މައްޗަށްކަމަށާއި، ދަ ޢު ވާގައި ބަޔާންކުރާ މުޢާމަލާތް ޝަރީޢަތަށް ސާބިތުކުރުމަށް
ހުށަހެޅުނު ހެކިތަކުން މުޢާމަލާތް ސާބިތުވާގޮތް މި ފޯމުގެ ފުރަތަމަ އަދި ދެވަނަ ނުކުތާގައި
ތަފްޞީލުކޮށްފައިވާކަމަށާއި، ދަޢު ވާގައި ބަޔާންކުރާ މުޢާމަލާތުގެ ޒިންމާއަކީ އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

12 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2025/HC-A/106
ފަރާތުން ޒިންމާނަގަން ނުޖެހޭ ކަމުގައި ބަލަންޖެހޭ އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއް އެ ފަރާތަށް
ދެއްކިފައިނުވާކަމުގައެވެ.
17. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސްޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2010/SC-A/02 މުޙައްމަދު ނާޝިދު ވ. މުޙައްމަދު
މު ޞްޠަ ފާ ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓުގެ ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތަކުގެ (ބ) ގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ
ގޮތުން، written instrument ނުވަތަ މުސްތަނަދުއަކީ ދެ ވައްތަރެއްގެ ހުއްޖަތް ޤާއިމުކުރެވޭ
އެއްޗެއްކަމަށާއި، އޭގެތެރެއިން އެއްކަމަކީ، އެ މުސްތަނަދުގައި ވާރިދުވެފައިވާ ބަޔާންތަކާއި ވަޤާޢިޢު
facts((ތަކަކީ އޭގެ އިދިކޮޅު ސާބިތުކޮށް ނުދެވޭހާހިނދަކު ޞައްޙަ ބަޔާންތަކާއި ވަޤާޢިއުތައް
ކަމުގައި ޤާއިމުވާ ހުއްޖަތްކަން އެނގެން އޮތްއިރު، މި އު ޞޫލު މި މައްސަލައިގެ ހެކިތަކުގެ މައްޗަށް
ތަޠުބީޤުކުރުމުން، ކުންފުނިން އެދިގެން ކުރެވުނު ހުރިހާ ދަތުރުތަކެއް ކުރެވުނީވެސް އިސްތިއުނާފު
ރައްދުވާ ފަރާތުގެ މުވައްޒަފު އާދަމް އާޠިފް މުޙައްމަދުގެ އެދުމުގެ މަތި ންކަމުގައިވާތީ އެފަރާތަކީ
ކުންފުނި ތަމްސީލުކުރާ ފަރާތުގެ ޙައިސިއްޔަތުން ވާހަކަ ދެއްކި ފަރާތް ކަމުގައިވާތީ، އާދަމް އާޠި ފް
މުޙައްމަދާއި ކުންފުންޏަކީ އެއްފަރާތެއްކަމަ ށާއި، އެއީ ކުންފުނި ތަމްސީލުކުރި ފަރާތްކަން ތަކުރާރުކޮށް
ބުނެ ފައިވާއިރު އެކަމަށް ރިޢާޔަތްކޮށްފައިނުވާކަން އެނގޭކަމުގައެވެ.
18. މީގެ އިތުރުން، ފައިސާ ހޯދުމަށް ހުށަހެޅުނު އިންވޮއިސްގައި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުގެ ނަން
ކަމުގައިވާ ސޭންޑް ކޮއިން އިންވެސްޓްމަންޓަށް ރައްދުކުރެވިފައިވާ އިންވޮއިސް ގައި ކުންފުނީގެ
މުވައްޒަފު ސޮއިކޮށްފައިވާއިރު، އެކަމުން ދަލާލާތުކޮށްދޭ ކަންކަމުގެ މައްޗަށް ޝަރީޢަތުން
ރިޢާޔަތްކޮށްފައިނުވާކަމުގައެވެ.
19. ދަޢުވާގައި ފައިސާ ހޯދުމަށް އެދޭ އިންވޮއިސްގައި ބަޔާންކުރާ ޚިދުމަތަކީ ކުންފުނީގެ ޑިރެކްޓަރުގެ
އަމިއްލަ ޙައިސިއްޔަތުން ކުރެވުނު މުޢާމަލާތެއްކަމާއި މެދުގައި އުފެދުނު ދެބަސްވުމަށް
ފައިޞަލާކޮށްފައިވަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2010/SC-A/02 މުޙައްމަދު
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

13 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2025/HC-A/106
ނާޝިދު ވ. މުޙައްމަދު މު ޞްޠަ ފާ ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ޚު ލާޞާގެ (ނ) ގައި
ކަނޑައެޅުނު ދަފްޢު އުފުލާ ފަރާތުން އެ ދަފްޢެއް ސާބިތުކުރުމަށް އޮންނަ ޒިންމާއެއްކަމަށް އޮތް
އުޞޫލާއި ޚިލާފަށްކަމުގައެވެ.
20. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2009/SC-A/22 ސުންޖިން އިންޖިނިއަރިންގ
(މެލޭޝިޔާ) އެސް.ޑީ.އެން.ބީ.އެޗް.ޑީ ވ. އަޙްމަދު ޝާހިދު ޤަޟިއްޔާއިން ކަނޑައެޅުނު އުޞޫލަކީ،
ކުންފުނީގެ ރެޕްރެޒެންޓޭޓިވްގެ ޙައިސިއްޔަތުން ކޮށްފައިވާ މުޢާމަލާތުގެ ޒިންމާ ކުންފުނިން އުފުލަން
ޖެހުމުގެ އުޞޫލުކަމަށާއި، އެ އުޞޫލު ކަނޑައެޅިފައިވަނީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 96/10 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ
ކުންފުންޏާބެހޭ ޤާނޫނު( )މީގެ ފަހުން "ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކުންފުންޏާބެހޭ ޤާނޫނު"(ގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ
(ހ))4(ވަނަ ނަންބަރާއި ޙަވާލާދީކަމަށާއި، ހަމަ އެ ގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކުންފުންޏާބެހޭ
ޤާނޫނަށް ޙަވާލާދޭއިރު ކުންފުނީގެ ޑިރެކްޓަރ ނުވަތަ މުވައްޒަފު ކުރާ މުޢާމަލާތުގެ ޒިންމާ ކުންފުނިން
ނަގަންޖެހޭކަމީ އިސްތިޤްރާރުވެ ޢަމަލުކުރަމުން އަންނަ ގޮތްކަމުގައެވެ.
21. މި މައްސަލައިގައި، ދަޢު ވާ ސާބިތުކުރުމަށް ހުށަހެޅުނު ހެކިތަކުންނާއި، އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ
ފަރާތުގެ ބަހުންވެސް ފައިސާ ހޯދުމަށް ދަ ޢުވާކުރެވުނީ ކުންފުނީގެ ކުރީގެ ޑިރެކްޓަރު އާދަމް އާޠިފް
މުޙައްމަދުގެ އެދުމުގެ މަތި ން ފޯރުކޮށްދެ ވުނު ޚިދުމަތަށްކަން ސާބިތުވާއިރު، އެ މުޢާމަލާތާއި ގުޅިގެން
ކުންފުނިން ޒިންމާވާން ނުޖެހޭކަމުގައި ކަނޑައެޅުމަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކުންފުންޏާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 44
ވަނަ މާއްދާ އަދި 45 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށް ކުންފުނި މާނަކޮށްގެންކަން އެނގޭތީ، ސިވިލް ކޯޓުން
މައްސަލަ ނިންމުމުގައި ޢަމަލުކޮށްފައިވަނީ ޤާނޫނަށް ރިޢާޔަތް ކުރުމެއްނެތި އަދި މި ބާވަތުގެ
މައްސަލަތަކުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުޞޫލުތަކާއި ޚިލާފަށްކަމުގައެވެ.
22. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އެދިފައިވަނީ އަންނަނިވި ފަދައިންނެވެ.1
1 އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވާ "ފުރަތަމަ މަރުޙަލާގެ ކޯޓުތަކާއި ޓްރައިބިއުނަލްތަކުން ނިންމާ ނިންމުންތައް
އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ ފޯމު" ގެ 9 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަން.
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

14 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2025/HC-A/106
22.1. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1924-CVC-2024 ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމް ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ
އުޞޫލުތަކާއި ޚިލާފުކަމުގައި ކަނޑައަޅައިދިނުމަށާއި،
22.2. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1924-CVC-2024 ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމް ބާޠިލުކޮށްދިނުމަށާއި،
22.3. ދޯނި ކުއްޔަށް ދިނުމާއި މުދައު އުފުލުމުގެ ޚިދުމަތް ދިނުމަށްފަހު، މުޙައްމަދު އަމީންގެ ފަރާތުން
16 ފެބުރުވަރީ 2019 ގައި ސޭންޑް ކޮއިން އިންވެސްޓްމަންޓަށް ފޮނުވާފައިވާ ނަންބަރު
MIS/377/2018 އިންވޮއިސްގައި ބަޔާންކުރާ 275,000/-ރ. (ދެލައްކަ ހަތްދިހަ ފަސްހާސް
ރުފިޔާ) އަކީ އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތަށް ދޭންޖެހޭ
ފައިސާކަމުގައި ކަނޑައަޅައިދިނުމަށާއި،
22.4. މުޙައްމަދު އަމީންގެ ފަރާތުން 16 ފެބުރުވަރީ 2019 ގައި ސޭންޑް ކޮއިން އިންވެސްޓްމަންޓަށް
ފޮނުވާފައިވާ ނަންބަރު MIS/377/2018 އިންވޮއިސްގައި ބަޔާންކުރާ 275,000/-ރ.
(ދެލައްކަ ހަތްދިހަ ފަސްހާސް ރުފިޔާ) އިންވޮއިސްގައި ބަޔާންކުރާ 03 (ތިނެއް) ދުވަހުގެ
ތެރޭގައި ނުދެއްކުމުގެ ސަބަބުން ކޮމިޝަންގެ ގޮތުގައި ދެއްކުމަށް އިންވޮއިސްގައި ބަޔާންކުރާ
5% (ފަހެއް އިންސައްތަ) ފައިސާކަމުގައިވާ 13,750/-ރ. (ތޭރަހާސް ހަތްސަތޭކަ ފަންސާސް
ރުފިޔާ) އަކީ އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތަށް ދޭންޖެހޭ
ފައިސާކަމުގައި ކަނޑައަޅައިދިނުމަށާއި،
22.5. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1924-CVC-2024 ޤަޟިއްޔާގެ ނިންމުން ބާޠިލުކުރުމަށް
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް މައްސަލަ ހުށަހަޅައި މައްސަލަ ކުރިއަށް ގެންދިއުމުގެ ގޮތުން، ކޯޓަށް
ރަޖިސްޓްރޭޝަން ފީގެ ގޮތުގައި ދެއްކި 300/-ރ. (ތިންސަތޭކަ ރުފިޔާ) އާއި، ޤާނޫނީ ފީގެ
ގޮތުގައި ޚަރަދުކުރި 50,000/-ރ. (ފަންސާސްހާސް ރުފިޔާ) އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުގެ
ކިބައިން ނަގައިދިނުމަށާއި،
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

15 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2025/HC-A/106
22.6. މި މައްސަލައިގެ ޙުކުމާއި ގުޅިގެން އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތަށް
ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާ މައްސަލައިގެ ޙުކުމް ރައްދުވާތާ 30 (ތިރީސް) ދުވަސް ތެރޭގައި ދެއްކުމަށް
އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތަށް އަމުރުކޮށްދިނުމަށެވެ.
އިސްތިއުނާ ފީ ނުކުތާތަކުގެ ރައްދު
23. ފުރަތަމަ އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާގެ ރައްދުގައި ސޭންޑް ކޮއިން އިންވެސްޓްމަންޓްގެ ފަރާތުން
ބުނެފައިވަނީ، އިސްތިއުނާފީ ފުރަތަމަ ނުކުތާ ބިނާކޮށްފައިވާ އެއް އަސާސަކީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42
ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށް ސިވިލް ކޯޓުން ގޮތް ނިންމާފައިވާކަމަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނާ
ބުނުންކަމަށާއި، އަދި އެ މާއްދާއާ ޚިލާފުވެފައިވާކަމަށް ބުނާ ސަބަބަކީ ދަޢުވާ ސާބިތުކުރުމުގެ ގޮތުން
އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ހެއްކާއި ކިތާބީ ހެކިން ޤާއިމްވާ ޙުއްޖަތްތަކާއި ސާބިތުވާ
ކަންކަމަށް ޝަރީޢަތުން ރިޢާޔަތް ކޮށްފައިނުވާތީކަމުގައެވެ. ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާ
ތަޠުބީޤުކުރެވޭގޮތް ޝަރުޢީ އެކި ނިންމުންތަކުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާއިރު، އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ
މައްސަލައިގައި ޝަރީޢަތް ކުރިއަށް ގެންދެވުމުގައި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާ ތަޠުބީޤުކުރުމާއި
ގުޅޭގޮތުން ކަނޑައަޅާފައިވާ އުޞޫލުތަކާ ޚިލާފުވާގޮތެއް އިސްތިއުނާފީ ފުރަތަމަ ނުކުތާގައި
ބުނެދީފައިނުވާކަމުގައެވެ.
24. ޢަދުލުވެރިކަމާއި ހާމަކަމާއެކު ޝަރީޢަތް ކުރުމުގައި ތަބަޢަވާންޖެހޭ އުޞޫލުތަކަކީ ކޮބައިކަމާއި،
ޢަދުލުވެރިކަމާއެކު ޝަރީޢަތް ހިންގުމުގައި އެ މާއްދާ ތަޠުބީޤުކުރެވޭ ގޮތް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް
ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-A/15 އިބްރާހީމް ޢަބްދުއްލަޠީފް ވ އޯނަސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް
ޤަޟިއްޔާއާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/SC-A/28 މޯލްޑިވްސް އިންލަންޑް
ރެވެނިއު އޮތޯރިޓީ ވ. މޯލްޑިވްސް ކޮލިޓީ ސީފުޑް ޤަޟިއްޔާގައިވަނީ ކަނޑައަޅާފައިވާކަމަށާއި،
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

16 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2025/HC-A/106
ޢަދުލުވެރިކަމާއެކު ޝަރީޢަތް ހިންގުމާ ޚިލާފުވެފައިވާކަމަށް ބުނާނަމަ، ފަނޑިޔާރު ޢަމަލުކުރިގޮތް
ޢަދުލުވެރިކަމާއެކު ޝަރީޢަތް ހިންގުމާ ތަޢާރަޟު ވެފައިވާގޮތް އެފަދައިން ބުނާ ފަރާތުން
ސާފުކޮށްދޭންޖެހޭނެކަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/SC-A/28 މޯލްޑިވްސް
އިންލަންޑް ރެވެނިއު އޮތޯރިޓީ ވ. މޯލްޑިވްސް ކޮލިޓީ ސީފުޑް ޤަޟިއްޔާގައި
ކަނޑައަޅާފައިވާކަމުގައެވެ.
25. ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާ ޚިލާފުވެފައިވާކަމަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން
ފާހަގަކުރާ ސަބަބުތައް އިސްތިއުނާފު ފޯމުގައި ހިމަނާފައިވާއިރު، އެ ސަބަބުތަކުގެ ޚުލާސާއަކީ އެ
ފަރާތުން ހުށަހެޅި ކިތާބީ ހެކިތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށްފައިނުވާކަމު ގައެވެ. މިފަދައިން އިސްތިއުނާފުކުރާ
ފަރާތުން ބުނުން ފިޔަވައި ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1924-CVC-2024 ޤަޟިއްޔާގެ
ޝަރީޢަތްކުރުމުގައި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ޢަދުލުވެރިކަން ގެއްލިފައިވާ ގޮތެއް،
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-A/15 އިބްރާހީމް ޢަބްދުއްލަޠީފް ވ އޯނަސް
ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް ޤަޟިއްޔާ އާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/SC-A/28
މޯލްޑިވްސް އިންލަންޑް ރެވެނިއު އޮތޯރިޓީ ވ. މޯލްޑިވްސް ކޮލިޓީ ސީ ފުޑް ޤަޟިއްޔާގައި
ކަނޑައަޅާފައިވާ އުޞޫލުތަކުގެ އަލީގައި ބުނެދީފައިނުވާކަމުގައެވެ.
26. އިންވޮއިސްގައިވާ ދަތުރުތަކަކީ އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ކުންފުނީގެ އެދުމަކަށް އެ ކުންފުންޏަށް
ކޮށްދީފައިވާ ދަތުރެއްކަން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ސާބިތުކޮށްދީފައި ނުވާކަމުގައެވެ.
އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ ދަޢުވާ ސާބިތުކުރާނެ ހެކި ނެތި، އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް
ދަޢުވާކޮށްފައިވަނީ އެ ފަރާތުން ކުރާ އިފްތިރާޟެއްގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށްކަމަށާއި، އެ އިފްތިރާޟަކީ،
ކުރިންވެސް އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ކުންފުނީގެ ދަތުރުތައް އާދަމް އާޠިފް މުޙައްމަދު ކުންފުނި
ތަމްސީލްކުރާ ފަރާތެއްގެ ހަ އިސިއްޔަތުން އެދިގެން ކުންފުންޏަށް ކޮށްދީފައިވާކަމަށާއި ، އެފަދައިން
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

17 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2025/HC-A/106
ކޮށްފައިވާ ދަތުރުތަކަށްވެސް ކުންފުނިން ފައިސާ ދައްކާފައިވާކަމަށާއި އެހެންކަމުން ދަޢުވާގައި ބުނާ
ދަތުރުތަކަކީވެސް އާދަމް އާޠިފް މުޙައްމަދުގެ އެދުމުގެ މަތިން ކުންފުންޏަށް ކޮށްދިން ދަތުރުތަކެއްކަމަށް
ބުނެ އެ ދަތުރުތަކަށް ކުންފުނިން ފައިސާ ދައްކަންޖެހޭނެކަމަށް ބުނެ ކުރާ އިފްތިރާޟުކަމުގައެވެ.
27. ފައިސާ ހޯދަން އެދިފައިވާ ދަތުރުތަކަކީ އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން އެދިގެން އެ ފަރާތަށް
ކޮށްދިން ދަތުރުތަކެއްކަން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ހެކިތަކުން ސާބިތުނުވާކަމަށް
އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން 26 ޑިސެންބަރު 2024 ގައި ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި "ނުކުތާތަކާއި
"
ވާޤިޢާތަކާ ގުޅޭ ބަޔާން ގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނެފައިވާކަމަށާއި، ދަޢުވާ ސާބިތުވާނެ
ސީދާ ހެކި އެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ކިތާބީ އަދި ޝަފަހީ ހެކީގެ ތެރޭގައިވެސް ނެތްކަން އެ ފަރާތުން
ފާހަގަކޮށް، ދަޢުވާ ސާބިތުކުރުމަށް އެ ފަރާތުން ބަރޯސާވާ މައިގަނޑު ހެއްކަކީ ޝަފަހީ ހެކިންކަން
އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން 26 ޑިސެންބަރު 2024 ގައި ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި "ނުކުތާތަކާއި
ވާޤިޢާތަކާ ގުޅޭ ބަޔާން" ގެ 7 ވަނަ ނަންބަރުން ސާފުކޮށް އެނގޭކަމަށާއި، ނަމަވެސް އިސްތިއުނާފީ
ފުރަތަމަ ނުކުތާގައިވަނީ އެ ފަރާތުން ދަށު ކޯޓުގައި މައްސަލަ ބިނާކުރި ގޮތް މުޅިން ބަދަލުކޮށް،
ޝަފަހީ ހެކިންނަށް ބަރޯސާވެ ގުޅުވައިލެވޭ ހެކިން ސާބިތުކުރެވޭ ކަންކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ކަންކަން
އެއްފަރާތްކޮށްފައި ކަމުގައެވެ.
28. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ހެކިތަކަށް ދަށު ކޯޓުން ރިޢާޔަތްކޮށްފައިވާކަން ސާފުކޮށް
އެނގޭއިރު، އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން އެދިގެން ކުރި ދަތުރުތަކެއްކަމަށް ސާބިތުކުރެވޭނެ ސީދާ
ހެކި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިނުވާއިރު، އަދި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ހެކިބަސް
ނަގައިދިނުމަށް އެދި ހުށަހަޅާފައިވާ ފަރާތްތަކުގެ ހެކިބަހުންވެސް މައްސަލައާ ގުޅުންހުރި ވާޤިޢާއެއް
ސާބިތުކުރެވެން ނެތުމުން އެ ފަރާތްތައް ޙާޟިރުކޮށްފައި ނުވާއިރު، ސިވިލް ކޯޓުން ގޮތް
ނިންމާފައިވަނީ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ހެކިތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށްގެންކަމުގައެވެ.
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

18 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2025/HC-A/106
29. ހުށަހެޅުނު ހެކިތަކަށް ރިޢާޔަތްކުރެވުނު ގޮތާއި ޙުކުމަށް ވާސިލްވި ސަބަބު ޤަޟިއްޔާ ނިމުނުގޮތުގެ
ރިޕޯޓުގައި ސާފުކޮށް ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، ސިވިލް ކޯޓުން ގޮތް ނިންމު މުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް
ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/SC-A/100 އަޙްމަދު އިސްމާޢީލް ވ . ލަތީފާ ޢަލީ ޙަސަން ޤަޟިއްޔާގައި
ކަނޑައަޅާފައިވާ އުޞޫލާ ޚިލާފުވެފައިނުވާކަމުގައެވެ. އަދި ސިވިލް ކޯޓުން ގޮތް ނިން މުމުގައި
ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) އާ ޚިލާފުވެފައިވާގޮތް ބުނެދީފައިނުވާކަމަށާއި، އަދި
އެކަމުގެ ސަބަބުން އުފެދޭ ޤާނޫނީ ބަހުސަކީ ކޮބައިކަން ބުނެދީފައިނުވާކަމުގައެވެ.
30. ދެވަނަ އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާގެ ރައްދުގައި ސޭންޑް ކޮއިން އިންވެސްޓްމަންޓްގެ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ،
މި ނުކުތާގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ އިސްތިއުނާފީ
ފުރަތަމަ ނުކުތާގައިވެސް ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންކަ ންކަމަށާއި، ހަމައެކަނި ތަފާތަކީ ކާފީ ހެއްކަކީ ކަމެއް
ސާބިތުކުރުމަށް ހެކި ބޭނުންވާ މިންގަނޑަށް ފުދޭ ނިސްބަތަށް ލިބިފައިވާ ހެކިކަމަށާއި އެ މިންގަނޑަށް
ކާފީ ހެކި މައްސަލައިގައި ހުރިކަމަށް މި ނުކުތާގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނާ ބުނުން
ކަމުގައެވެ.
31. އިންވޮއިސްގައި ބަޔާންކުރާ މުޢާމަލާތަކީ އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ކުންފުނީގެ އޭރުގެ މުވައްޒަފެއް
ކަމުގައިވާ އާދަމް އާޠިފް މުޙައްމަދު ކުންފުނީގެ ފަރާތުން އެދިގެން ކޮށްފައިވާ ދަތުރުތަކެއްކަމަށް
ބުނެފައިވަނީ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުންކަމަށާއި، އަދި އިންވޮއިސްގައި ސޮ އިކޮށްފައިވަނީ
އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ކުންފުނީގެ އޭރުގެ މުވައްޒަފެއްކަމުގައިވާ އާދަމް އާޠިފް މުޙައްމަދުކަމަށް
ބުނެފައިވަނީވެސް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުންކަމުގައެވެ.
32. އިންވޮއިސްގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޚިދުމަތަކީ ފޯރުކޮށްދެވިފައިވާ ޚިދުމަތެއް ކަމާމެދުގައި އިސްތިއުނާފު
ރައްދުވާ ފަރާތުން ސުވާލު އުފައްދާފައި ނުވާކަމަށާއި، އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން އިންކާރުކޮށް
ސުވާލު އުފައްދާފައިވަނީ އިންވޮއިސްގައި ބަޔާންކުރާ ޚިދުމަތުގެ ޒިންމާ ނަގަންޖެހެނީ ކުންފުނީގެ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

19 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2025/HC-A/106
މުވައްޒަފު އާދަމް އާޠިފް މުޙައްމަދުކަމަށާއި ، ހަމައެކަނި އެ މިންވަރަކުން ދިފާޢު ބިނާކުރެވުނުކަމަށް
ނުފުދޭކަމަށް އިސްތިއުނާފު ފޯމުގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބަޔާންކޮށްފައިވީ ނަމަވެސް،
އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ އެ އިންވޮއިސްގައި ބުނެފައިވާ ދަތުރުތަކަކީ
އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން ކުރުމަށް އެދިފައިވާ ދަތުރުތަކެއް ނޫންކަމަށާއި، އެ ދަތުރުތައް
ކޮށްދިނުމަށް އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން އެދިފައިނުވާކަމަށާއި، އަދި އެ ޚިދު މަތް އިސްތިއުނާފު
ރައްދުވާ ފަރާތަށް ލިބިފައިނުވާކަމަށާއި، މިއީ ފެށުނީއްސުރެ އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުގެ
ދިފާޢުކަމުގައެވެ.
33. އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުގެ ނަމުގައި އިންވޮއިސްއެއް ތައްޔާރުކުރެވުމަކީ އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ
ފަރާތުން އެ އިންވޮއިސްއަށް ޒިންމާވާންޖެހޭކަމުގެ ހެއްކެއް ނޫންކަމަށާއި، އެ އިންވޮއިސްގައިވާ
ތާރީޚުގެ ކުރިންވެސް އަދި ފަހުންވެސް އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން އެތައް ދަތުރެއްކޮށް އެތައް
އިންވޮއިސްއަކަށް ގިނަ ޢަދަދެއްގެ ފައިސާ ދައްކާފައިވާކަމުގައެވެ. އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުގެ
ނަމުގައި އެޑްރެސްކޮށް އިންވޮއިސް ހަދާފައިވުމަކީ އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން އެ ޚިދުމަތަށް
އެދުނުކަމާއި، އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތަށް އެ ޚިދުމަތް ލިބިފައިވާކަމުގެ ހެއްކެއް ނޫންކަމުގައެވެ.
34. ތިންވަނަ އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާގެ ރައްދުގައި ސޭންޑް ކޮއިން އިންވެސްޓްމަންޓްގެ ފަރާތުން
ބުނެފައިވަނީ، އާދަމް އާޠިފް މުޙައްމަދުގެ އެދުމުގެ މަތިން އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތަށް 38
(ތިރީސް އަށެއް) ދަތުރުކޮށްދީފައިވޭތޯ އަދި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން ފައިސާ ދައްކާފައިހުރި
ހުރިހާ ދަތުރެއްކުރީ އާދަމް އާޠިފް މުޙައްމަދު އެދިގެންތޯ މިއީ ދަށު ކޯޓުގައި ބަހުސްކޮށްފައިވާ އަދި
ސާބިތުވޭތޯ ނުވަތަ ނޫންތޯ ބަލާފައިވާ ވާޤިޢާއެއް ނޫންކަމަށާއި، އަދި އިންވޮއިސްގައިވާ ދަތުރުތަކަށް
ޒިންމާވާންޖެހޭނީ އަމިއްލަ ފަރުދެއްތޯ ނުވަތަ އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ކުންފުނިތޯ މިއީވެސް ދަށު
ކޯޓުގައި ކުރެވުނު ބަހުސެއް ނޫންކަމުގައެވެ.
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

20 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2025/HC-A/106
35. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/SC-A/41 އޭ .ޖީ މެލްކޯ އެލެވޭޓަރ މޯލްޑިވްސް
ކޮމްޕެނީ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް ވ. އެމް . ވީ . ކޭ މޯލްޑިވްސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް ޤަޟިއްޔާއާއި،
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/SC-A/77 ދިވެހި ދައުލަތް (އިންދިރާ ގާންދީ
މެމޯރިއަލް ހޮސްޕިޓަލް) ވ. ހެލްތް އެންޑް ގްލޯ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވަނީ
ހައިކޯޓުން މައްސަލަ ބެ ލުމުގައި ބަރޯސާވާންޖެހޭނީ ދަށު ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ހެކިތަކާއި
ދިފާޢުތަކަށްކަމު ގައެވެ. ދަށު ކޯޓުގައި ސާބިތުކުރަން އޮތީ 02 (ދޭއް) ވާޤިޢާއެއްކަމަށްވެފައި، އެއީ
އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން އެދިގެން އިންވޮއިސްގައި ބުނާ ދަތުރު އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން
ކުރިކަމާއި، އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން އެދިގެން ދަތުރުކުރިކަން ސާބިތުވާ ޙާލަތުގައި އެ
ދަތުރުތަކަށް ވާ ފައިސާ ލިބިފައިނުވާކަންކަމުގައިވާއިރު، ދަޢުވާގެ ފުރަތަމަ ވާޤިޢާ ސާބިތުކުރުމަށް
ހުށަހެޅި ކިތާބީ ހެކިން އެކަން ސާބިތުނުވާކަމުގައެވެ. އަދި ޝަފަހީ ހެކިންގެ ހެކިބަސް ލިބިއްޖެނަމަ
ސާބިތުވާނެކަމަށް ބުނެފައިވާއިރު ޝަފަހީ ހެކިންގެ ހެކިބަހުގައި އެ އިންވޮއިސްގައި ބުނާ
ދަތުރުކޮށްފައިވަނީ އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން އެދިގެންކަން އެނގެންނެތްކަމުގައެވެ.
36. އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން ފައިސާ ދައްކާފައި ހުރި ހުރިހާ ދަތުރަކީ އާދަމް އާ ޠިފް މުޙައްމަދު
ކުންފުނި ތަމްސީލުކުރާ ފަރާތެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން އެދިގެން ކުންފުންޏަށް ކޮށްދިން ދަތުރުތަކެއް
ކަމަށާއި، ވުމާއެކު އިޚްތިލާފު އޮތް އިންވޮއިސްގައިވާ ދަތުރުތަކަކީވެސް އެބީދައިން އިސްތިއުނާފު
ރައްދުވާ ކުންފުނިން ކޮށްފައިވާ ދަތުރުތަކެއްކަމަށް ކުރާ އިފްތިރާޟަކީ، އެކަން ސާބިތުވާވަރުގެ ހެކި
ހުށަހެޅުމަކާ ނުލައި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން ކުރާ އިފްތިރާޟެކެވެ. އެހެންކަމުން
އިންވޮއިސްގައި ބުނާ ދަތުރުތަކަކީ ކޮށްފައިވާ ދަތުރުތަކެއްކަން ސާބިތުވާ ޙާލަތުގައި ޒިންމާ
އުފުލަންޖެހެނީ އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ކުންފުނިތޯ ނުވަތަ ކުންފުނީގެ ފަރާތުން ކުންފުނީގެ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

21 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2025/HC-A/106
މުވައްޒަފެއްތޯ ނުވަތަ ނޫންތޯ ކުންފުންޏާބެހޭ ޤާނޫނީ އުޞޫލުތަކުގެ އަލީގައި ދަށު ކޯޓުގައި
ބަހުސްކޮށްފައިނުވާކަމުގައެވެ.
37. އިޚްތިލާފު އުފެދިފައިވާ އިންވޮއިސްގައި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ކުންފުނީގެ ނަން ޖަހައި
އިންވޮއިސްގައި ކުންފުނީގެ މުވައްޒަފު ސޮއިކޮށްފައިވާކަމަށް ބުނެފައިވާއިރު، އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ
ފަރާތުގެ ނަމުގައި ހަދާފައިވާ އިންވޮއިސްއަށް އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން އި ންކާރުކުރުމުން،
އަދި އެ ދަތުރުތައް ކުރުމަށް އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން އެދުނުކަން އެނގޭ ޕަރޗޭސް
އޯޑަރއެއްވިޔަސް ރިކުއެސްޓެއްވިޔަސް ނެތްކަން އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން ފާހަގަކުރުމުން،
ޤާނޫނު ނަންބަރު 11 /2022 (ހެއްކާބެހޭ ޤާނޫނު) (މީގެ ފަހުން "ހެއްކާބެހޭ ޤާނޫނު") ގެ 145
ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2010/SC-A/02 އަޙްމަދު
ނާޝިދު ވ. މުޙައްމަދު މުޞްޠަފާ ޤަޟިއްޔާއާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު
2021/SC-A/23 ޑެފްނޭ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް ވ. ނަލަހިޔާ ޓްރޭޑިންގ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް
ޤަޟިއްޔާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުޞޫލުން، އެ ދަތުރަކީ އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން އެދިގެން
އެ ފަރާތަށް ކޮށްދީފައިވާ ދަތުރުތަކެއްކަން ހެކި ހުށަހަޅައިގެން ސާބިތުކުރުމަކީ އިސްތިއުނާފުކުރާ
ފަރާތުގެ މައްޗަށް އޮތް ބުރައެއްކަމުގައެވެ. ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ދަޢުވާއާ ގުޅިގެން އިސްތިއުނާފުކުރާ
ފަރާތުން ހޯދަން އެދިފައިވާ ފަރުވާތައް ނަގައިދެވެން ނެތްކަމަށް ނިންމާފައިވަނީ އިސްތިއުނާފުކުރާ
ފަރާތުން ހުށަހެޅި ދަޢުވާ އެފަރާތަށް ސާބިތުކޮށްދެވިފައިނުވާތީކަމުގައެވެ.
38. އިންވޮއިސްގައި ބުނާ ދަތުރުތަކަކީ ޙަޤީޤަ ތުގައިވެސް އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން ކޮށްފައިވާ
ދަތުރުތަކެއްކަން އެނގޭނެ ހެއްކެއްވެސް ނެތްކަން ފާހަގަކުރުމުން، އެ ދަތުރުތައް ކުރީ އިސްތިއުނާފު
ރައްދުވާ ފަރާތް ތަމްސީލުކުރާ މުވައްޒަފެއް ކުންފުނީގެ ހައިސިއްޔަތުން އެ ދަތުރުތައްކުރުމަށް
އެދިގެންކަމަށް ބުނެ އެ ދަފްޢު އުފުލި ފަރާތަކީ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތެވެ. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

22 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2025/HC-A/106
އެ ފަރާތުގެ މުޅި ދަޢުވާ ބިނާކުރީ އެފަދައިން ބުނެ ކުރި އިފްތިރާޟެއްގެ މައްޗަށްކަން ޝަރީޢަތް
ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓުގެ 4 ވަނަ ނަންބަރުންވެސް ސާފުކޮށް އެނގޭކަމުގައެވެ.
39. ޤާނޫނު ނަންބަރު 32 /2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) (މީގެ ފަހުން "މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ
ޤާނޫނު") ގެ 270 ވަނަ މާއްދާގައި، ދަޢުވާ ކާމިޔާބުކުރާ ފަރާތަކަށް އެ ދަޢުވާ ކާމިޔާބުނުވި ފަރާތުގެ
ކިބައިން ޝަރީޢަތުގެ ޚަރަދުތައް ނަގައިދެވޭނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމަށާއި، އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ
ފަރާތުން، ޝަރީޢަތުގެ ޚަރަދުގެ ގޮތުގައި ޤާނޫނީ ވަކީލަށް ދައްކާފައިވާ 50,000/-ރ.
(ފަންސާސްހާސް ރުފިޔާ) އަކީ މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ
ކިބައިން އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތަށް ޝަރީޢަތުގެ ޚަރަދުގެ ގޮތުގައި ލިބެންޖެހޭ ފައިސާ
ކަމުގައެވެ.
40. އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން އެދިފައިވަނީ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1924-CVC-2024
ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމަށް ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ސަބަބެއްނެތްކަމަށް
ކަނޑައަޅައިދިނުމަށާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2025/HC-A/106 ޤަޟިއްޔާއާ
ގުޅިގެން އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން ޝަރީޢަތުގެ ޚަރަދުގެ ގޮތުގައި ޤާނޫނީ ވަކީލުންނަށް
ޚަރަދުކުރަންޖެހުނު 50,000/-ރ. (ފަންސާސްހާސް ރުފިޔާ) އަކީ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން
އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތަށް ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާއެއްކަމުގައި ކަނޑައަޅައިދިނުމަށެވެ.
ޝަ ރީޢަތަށް ފާހަގަކުރެވުނު ކަންތައްތައް
41. އިސްތިއުނާފުކުރާ މުޙައްމަދު އަމީންގެ ފަރާތުން ކުޅަ މި އިސްތިއުނާފުގެ އަލީގައި، މި ކޯޓުން ގޮތެއް
ކަނޑައަޅަން އޮތީ މައިގަނޑު 03 (ތިނެއް) ނުކުތާއެވެ. އެއީ؛
1. ސިވިލް ކޯޓުން މައްސަލަ ނިންމާފައިވަނީ ކިތާބީ ހެއްކަށް ރިޢާޔަތްނުކޮށްތޯ ؟
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

23 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2025/HC-A/106
2. މި މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ސާބިތުކުރުމުގެ ޒިންމާއެއް
؟
އުފަންވެފައިވޭތޯ
3. ދަޢުވާގައި ބަޔާންކުރާ މުޢާމަލާތް ހިނގާފައިވާކަން ސާބިތުވާ މިންވަރަށް ކާފީ ހެކި ލިބިފައިވޭތޯ ؟
މިއެވެ.
ސިވިލް ކޯޓުން މައްސަލަ ނިންމާފައިވަނީ ކިތާބީ ހެއްކަށް ރިޢާޔަތްނުކޮށްތޯ ؟
42. މި ނުކުތާގައި މުޙައްމަދު އަމީންގެ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ އެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ކިތާބީ ހެއްކަށް
ރިޢާޔަތްނުކޮށް ސިވިލް ކޯޓުން މައްސަލަ ނިންމާފައިވަނީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)
އާއި، 142 ވަނަ މާއްދާއާއި، 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) އާ ޚިލާފަށްކަމުގައެވެ. ޤާނޫނުއަސާސީގެ
42 ވަނަ މާއްދާއާ ޙަ ވާލާދީ މުޙައްމަދު އަމީން ބުނާ ބުނުމުގައި އޭނާއަށް ޢަ ދުލުވެރި ޝަރީޢަތެއްގެ
ޙައްޤު ގެއްލިފައިވާކަމުގައި ބުނެއެވެ. މީގެ އިތުރުން، ކިތާބީ ހެއްކަކީ ޚުޞޫ މާތު އުފެދިފައިވާ ވާޤިޢާ
ސާބިތުކޮށްދިނުމަށް ޝަރީޢަތަށް ހުށަހެޅޭނެ ލިޔުމެއްކަން އެނގޭއިރު، ދަޢުވާ ސާބިތުކުރުމަށް
މުޙައްމަދު އަމީންގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި އެއްވެސް ކިތާބީ ހެއްކަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށްފައިނުވުމަކީ
ފަނޑިޔާރުން މައްސަލަ ނިންމުމުގައި ޢަ މަލުކުރަންޖެހޭނީ ޤާނޫނުއަސާސީއަށާއި ޤާނޫނަށްކަމަށް
ޤާނޫނުއަސާސީގެ 142 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައި އޮންނަ އޮތުމާ ޚިލާފަށް ސިވިލް ކޯޓުން
މައްސަލަ ނިންމާފައިވުންކަމުގައި ބުނެއެވެ. އަދި ހަމައެއާއެކު، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސު ޕްރީމް ކޯޓުގެ
ނަންބަރު 2020/SC-A/100 އަޙްމަދު އިސްމާޢީލް ވ. ލަތީފާ ޢަލީ ޙަސަން ޤަޟިއްޔާގައި
މައްސަލަ ނިންމުމަށް ވާސިލުވި ސަބަބު ނިންމުމުގައި ބަޔާންކުރުން ލާޒިމުކުރާއިރު، މި މައްސަލަ
ނިންމުމުގައި ސިވިލް ކޯޓުން ކިތާބީ ހެއްކަށް ރިޢާޔަތްނުކުރި ސަބަބު ބަޔާންކޮށްފައިނުވާތީ، މިއީ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

24 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2025/HC-A/106
ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގައި މަތީ މަރުޙަލާގެ ނިންމުންތަކަށް ދަށު މަރުޙަ ލާގެ
ކޯޓުތަކުން ތަބާވުމަށް ލާޒިމުކޮށްފައި އޮންނަ އޮތުމާ ޚިލާފަށް ނިންމާފައިވާ ނިންމުމެއްކަމުގައެވެ.
43. މި މައްސަލައިގައި ސާބިތުވާންޖެހޭ ވާޤިއާތަކަށް ނަޒަރުކުރުމުގެ ކުރިން، ކޯޓުގެ ކުރިމައްޗަށް ހުށަހެޅޭ
ދަޢުވާ ނުވަތަ ދަފްޢު ސާބިތުކުރުމުގެ ބުރަ (burden of proof/onus probandi(
އިސްތިޤުރާރުވެފައިވާގޮތަށް ބެލުން މުހިންމެވެ. ޢާންމު އުޞޫލެއްގެ ގޮތުގައި މަދަނީ ޚުޞޫމަތްތަކުގައި
ސާބިތުކުރުމުގެ ބުރަ އުފުލުމަކީ ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުގެ މަސްއޫލިއްޔަތެކެވެ. މިކަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ
ސްޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2010/SC-A/02 އަޙްމަދު ނާޝިދު ވ. މުޙައްމަދު މު ޞް ޠަފާ
2
ޤަޟިއްޔާއިން ފެށިގެން ކޯޓުތަކުން ނިންމާފައިވާ ގިނަ ނިންމުންތަކުން ބަޔާންކޮށް، މި އުޞޫލުވަނީ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނީ ނިޒާމުތަކުގައި އިސްތިޤުރާރުވެފައެވެ.
44. މި ބުރަ އުފުލުމުގައި މައިގަނޑު ދެ ބުރައެއް ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުން އުފުލަންޖެހެއެވެ. ފުރަތަމަ ބުރައަކީ،
ދަޢުވާ ނުވަތަ ދަފްޢު އުފުލާ ފަރާތުން އެކަން ޝަރީޢަތަށް ސާބިތު ކޮށްދިނުމަށް ހެކި ހުށަހެޅުމުގެ
ބުރަ of production(burden(އުފުލުމެވެ. ދެވަނަ ބުރައަކީ ހުށަހަޅާފައިވާ ހެއްކަކީ އަނެއް
ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ހެއްކާ އަޅާކިޔާއިރު އެ ދަޢުވާ ނުވަތަ އެ ދަފްޢު ސާ ބިތުކުރުމަށް އެކަށީގެންވާ
މިންވަރެއްގެ ހެއްކަކަށް ހެދުމުގެ burden of persuasion((ބުރައެވެ. މިއީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ
2 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު)2015/SC-A/02 މުޙައްމަދު ރަޝާދު ވ. ޙުސައިން ރަޝީދު) ޤަޟިއްޔާ އާއި އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު
)2025/SC-A/17 އަޙްމަދު ލަޠީފް ވ. މަރްޔަމް ޖަނާން މުންޢިމް) ޤަޟިއްޔާ އާއި އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު)2022/SC-A/99 އިންނަފުށިމެރިން
ރިސާރޗް ވިލެޖް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް ވ. ދިވެހި ދައުލަތް (މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިޝަރީޒް އެންޑް އެގްރިކަލްޗަރ)) ޤަޟިއްޔާ އާއި އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު
)2013/SC-A/28 އޭޑީކޭ ކޮމްޕެނީ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް ވ. ގަސްވެލި އައިލެންޑްސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް) ޤަޟިއްޔާ އާއި އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު
)2011/SC-A/48 މުޙައްމަދުމަނިކު ވ. މުޙައްދު ޢަލީ ޖަނާހް) ޤަޟިއްޔާ އާއި އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު)2021/SC-A/15 މޯލްޑިވްސް އިންލަންޑް
ރިވެނިއު އޮތޯރިޓީ ވ. ލަނޑާ ގިރާވަރު ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް) ޤަޟިއްޔާ އާއި އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު)2020/SC-A/49 ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ޕާޓީ ވ.
ހަބް ކޮމްޕެނީ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް) ޤަޟިއްޔާ އާއި އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު /53A-SC2013/)ޢަލީ މޫސާ ވ. އާސިޔަތު ނިޒާރު) ޤަޟިއްޔާ.
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

25 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2025/HC-A/106
ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/SC-A/28 އޭޑީކޭ ކޮމްޕެނީ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް ވ. ގަސްވެލި
3
އައިލެންޑްސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް ޤަޟިއްޔާގައި ބަޔާންވެފައިވާ އުޞޫލުތަކެވެ.
45. މި މާނާގައި ދަޢުވާކުރާ ފަރާތަކީ ހަމައެކަނި ދަޢުވާ ކޯޓަށް އުފުލާ ފަރާތެއް ނޫނެ ވެ. އޭގެ އިތުރުން
ދަޢުވާ ރައްދުވާ ފަރާތުން ދަޢުވާގެ ދިފާޢުގައި ކުރާ ދިފާޢީ ދަޢުވާ ސާބިތު ކުރުމަކީ އެ ފަރާތުގެ
މަސްއޫލިއްޔަތެކެވެ. އެހެންކަމުން ދަޢުވާއެއްގައި އެއް ޚަޞްމު އަނެއް ޚަޞްމާ ކުރިމަތިކުރާ ދަފްޢު
(plea(ސާބިތުކުރުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އުފުލަންޖެހޭ ފަރާތަކީ އެ 'ދަފްޢެއް' ކުރާ ފަރާތުންނެވެ.
46. ހާދިސާއެއް ނުވަތަ ޢަމަލެއް ސާބިތުކުރުމަށް މަދަނީ މައްސަލަތަކުގައި ބަލާނީ "ބޮޑަށް ބުރަވެވޭ
"
ގޮތަށް ށެވެ. މި މިންގަނޑަކީ މަތީ މަރުޙަ ލާ ކޯޓުތަކުން މަދަނީ މައްސަލަތަކުގައި ހާދިސާ
ސާބިތުކުރުމަށް ބަލައިގަނެފައިވާ މިންގަނޑެވެ.4 މި މިންގަނޑު މިހާރު ވަނީ 18 ޖަނަވަރީ 2023
ގައި ޢަމަލުކުރަން ފެށި ހެއްކާބެހޭ ޤާނޫނު ގައިވެސް އިސްތިޤުރާރުވެފައެވެ. މަދަނީ މިންގަނޑުން
ދަޢުވާއެއް ސާބިތުވުމަކީ، ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުން ހުށަހަޅާކަމެއް ވުޖޫދުގައި ނެތުމަށް ވުރެ އެކަމެއް
ވުޖޫދުގައި އޮތުން ގާތްކަމަށް ކޯޓަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ޙާލަތުގައި، އެކަމެއް އެފަދައިން ސާބިތުވާކަމަށް
5
ކޯޓުން ކަނޑައަޅައި މައްސަލަ ނިންމުމެވެ. އެއީ އެ ހާދިސާއަކީ ހިނގިކަމެއްތޯ ކަނޑައެޅުމުގައި،
އެ ހާދިސާއަކީ ނުހިނގާކަމަކަށްވުރެ ބޮޑަށް ހިނގިކަމެއްކަމަށް (balance of probabilities(
ބުރަވެވުމެވެ.
3 މީގެ ފަހުން ނިންމާފައިވާ ނިންމުންތަކުގެ ތެރެއިން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު)2022/SC-A/60 ގްލޯބަލް ލިންކްސް ޕްރައިވެޓް
ލިމިޓެޑް އަދި އިތުރު 3 ފަރާތެއް ވ. ދަ މޮރިޝަސް ކޮމާރޝަލް ބޭންކް (މޯލްޑިވްސް) ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް) ޤަޟިއްޔާ އާއި އެކޯޓުގެ ނަންބަރު
)2014/SC-A/13 މުޙައްމަދު ސަޢީދު އިސްމާއީލް ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް) ޤަޟިއްޔާ އާއި އެކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/SC-A/26
(ޞަފޫރާ ނާފިޢު މޫސާ ވ. މުޙައްމަދު ޝަރީފް) ޤަޟިއްޔާގައި މި އުޞޫލުތަކަށް ޙަވާލާދީފައިވެއެވެ.
4 މީގެ ތެރޭގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު)2010/SC-A/02 އަޙްމަދު ނާޝިދު ވ. މުޙައްމަދު މުސްޠަފާ) ޤަޟިއްޔާއާއި، އެ ކޯޓުގެ
ނަންބަރު)2013/SC-A/53 ޢަލީ މޫސާ ވ. އާސިޔަތު ނިޒާރު) ޤަޟިއްޔާއާއި، އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު)2012/SC-A/27 އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ
އޮފީސް ވ. ޙުސައިން ރިޝީފް ޠާހާ) ޤަޟިއްޔާއާއި، އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު)2022/SC-A/01, 2022/SC-A/03 ފޯކަސް އިންފޯކޮމް ޕްރައިވެޓް
ލިމިޓެޑް ވ. އުރީދޫ މޯލްޑިވްސް ޕަބްލިކް ލިމިޓެޑް ކޮމްޕެނީ) ފަދަ ޤަޟިއްޔާތައް ފާހަގަކުރަމެވެ.
5 ޤާނޫނު ނަންބަރު 11/2022 (ހެއްކާބެހޭ ޤާނޫނު)ގެ 137 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

26 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2025/HC-A/106
47. މި އުޞޫލުތައް މި މައްސަލައަށް ތަޠުބީޤުކުރުމުގައި، ފުރަތަމަ ކަމަކަށް، ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅުނު
ދަޢުވާއަށް ނަޒަރުކުރަމެވެ. އެ ދަޢުވާއަކީ، ސޭންޑް ކޮއިން އިންވެސްޓްމަންޓްގެ ފަރާތުން ދޯނި
ކުއްޔަށް ހިފައިގެން ދޯނީގެ މުދާ އުފުލާފައިވާތީ ޚިދުމަތުގެ އަގަށް ފައިސާ ހޯދުމުގެ ގޮތުން، މުޙައްމަދު
އަމީން 16 ފެބުރުވަރީ 2019 ގެ ތާރީޚުގައި ފޮނުވާފައިވާ ނަންބަރު MIS/377/2018
އިންވޮއިސްއަށް ލިބެންޖެހޭ 275,000/-ރ. (ދެލައްކަ ހަތްދިހަ ފަސްހާސް ރުފިޔާ) ލިބިފައިނުވާތީ،
މި ފައިސާ ހޯދުމަށް ސިވިލް ކޯޓަށް މުޙައްމަދު އަމީން ހުށަހެޅި މައްސަލައެކެވެ.
48. މުޙައްމަދު އަމީން ކުޅަ ދަޢުވާއަށް ބަލާއިރު، ސާބިތުވާންޖެހޭނީ 02 (ދޭއް) ވާޤިއާއެކެވެ. އެއީ،
1. ސޭންޑް ކޮއިން އިންވެސްޓްމަންޓް އިން އެދިގެން މުޙައްމަދު އަމީން ލައްވައި ދަތުރެއްކުރުވިކަން
2. އެ ދަތުރުތައް ކުރުވިކަން ސާބިތުވާ ޙާލަތުގައި، އެ ދަތުރުތަކަށް ލިބެންޖެހޭ އަގު ލިބިފައިނުވާކަން
49. މުޙައްމަދު އަމީންގެ ފަރާތުން ކުޅަ ދަޢުވާ ސާބިތުކުރުމަށް ކަމަށް ބުނެ އެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވަނީ
6
އަންނަނިވި ކިތާބީ ހެއްކެވެ.
16 .1 ފެބުރުވަރީ 2019 އަށް ނިސްބަތްވާ ނަންބަރު MIS/377/2018 އިންވޮއިސް
2. ދަތުރުތަކަށް ފައިސާ ދޫކޮށްފައިވާ ޖުމްލަ 41 (ސާޅިސް އެއް) އިންވޮއިސް
3. މުޙައްމަދު އަމީންގެ ބޭންކް އެކައުންޓަށް ޖަމާކޮށްފައިވާ ފައިސާގެ ތަފްޞީ ލް
4. އިންވޮއިސް ޙަވާލުކުރި މުވައްޒަފުގެ ދިވެހި ރައްޔިތެއްކަން އަންގައިދޭ ކާޑު
50. މި ކިތާބީ ހެކި ހުށަހެޅި ސަބަބެއްގެ ގޮތުގައި މުޙައްމަދު އަމީންގެ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ
އަންނަނިވި ކަންކަމެވެ.
1. މި ޚުޞޫ މާތުގައި ހިމެނޭ އިންވޮއިސް ހުށަހެޅި ސަބަބަކީ، ދަޢުވާގައި ހިމެނޭ އަދަދުގެ ފައިސާ
ހިމެނޭތީކަމަށާއި، މި އިންވޮއިސް ސޭންޑް ކޮއިން އިންވެސްޓްމަންޓްގެ މުވައްޒަފަކާ
6 މުޙައްމަދު އަމީންގެ ފަރާތުން 12 ޑިސެމްބަރު 2024ގައި ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވާ "ހެކީގެ ލިޔުންތަކުގެ ލިސްޓު"
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

27 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2025/HC-A/106
ޙަވާލުކުރެވުނުކަމަށާއި، 10 (ދިހައެއް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ފައިސާ ދެއްކުމަށް އޮތްކަމަ ށާއި، 30
(ތިރީސް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ފައިސާ ނުދައްކައިފިނަމަ ކޮމިޝަންގެ ގޮތުގައި % 5 (ފަސް
އިންސައްތަ) ޗާޖުކުރެވޭނެކަން އިންވޮއިސްގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަން ސާބިތުކުރުމަށްކަން
2. ފައިސާ ދޫކޮށްފައިވާ ޖުމްލަ 41 (ސާޅީސް އެކެއް) އިންވޮއިސް ހުށަހަޅާފައިވަނީ ދެ ފަރާތް
ދެމެދު ކުރެވޭ ދަތުރުތަކަށް އިންވޮއިސް ޙަވާލުކުރެވޭގޮތާއި، ފައިސާ ދައްކާގޮތާއި، މިފަދައިން
ފައިސާ ދެއްކުމަކީ ދެ ފަރާތް ދެމެދު ޢަމަލުކުރެވެން އަންނަ ގޮތްކަން ސާބިކުރުމަށްކަން
3. މުޙައްމަދު އަމީންގެ އެކައުންޓަށް ޖަމާކޮށްފައިވާ ފައިސާގެ ތަފްޞީލް ހުށަހަޅާފައިވަނީ ކުންފުނީގެ
ބޭންކް އެކައުންޓުން މުޙައްމަދު އަމީންގެ އެކައުންޓަށް ފައިސާ ދައްކާކަމާއި، ފައިސާ ދައްކާފައިވާ
މިންވަރާއި، ދައްކާފައިވާ ތާރީޚް ސާބިތުކުރުމަށްކަން
4. އިންވޮއިސް ޙަ ވާލުކުރި މުވައްޒަފުގެ ދިވެހި ރައްޔިތެއްކަން އަންގައިދޭ ކާޑުގެ ކޮޕީ ހުށަހަޅާފައިވަނީ
ދަތުރުކުރުމަށް މެދުވެރިވި ކުންފުނީގެ މުވައްޒަފަކީ ކޮބައިކަމާއި، އެ ފަރާތާ އިންވޮއިސް ޙަވާލުކޮށް
އެ އިންވޮއިސްގައި ސޮއިކުރިކަމާއި، ސޭންޑް ކޮއިން އިންވެސްޓަމަންޓަށް ކުރެވުނު މުޢާމަލާތްތައް
ކުރެވިފައިވަނީ އެ ފަރާތުގެ އެދުމުގެ މަތީންކަމާއި، އެ ފަރާތުގެ އައިޑެންޓިޓީ ސާބިތުކުރުމަށްކަން
51. މި ދަޢުވާއަކީ ސޭންޑް ކޮއިން އިންވެސްޓްމަންޓްގެ ބޭނުމަށް މުޙައްމަދު އަމީން ކޮށްފައިވާ ދަތުރަށް
ފައިސާ ލިބިފައިނުވާކަމަށް ބުނެ ފައިސާ ހޯދުމަށް މުޙައްމަދު އަމީންގެ ފަރާތުން ކުޅަ
ދަޢުވާއަކަށްވާއިރު، މި ދަޢުވާއަށް ސޭންޑް ކޮއިން އިންވެސްޓްމަންޓްގެ ފަރާތުން އިންކާރުކުރާ
ޙާލަތުގައި، ދަޢުވާ ސާބިތުކުރުމުގެ ބުރަ އުފުލުމަކީ މުޙަ އްމަދު އަމީންގެ މަސްއޫލިއްޔަތެކެވެ.
52. ބަޔާންކުރެވުނު ކިތާބީ ހެކިތަކުން ޚުޞޫމާތު އުފެދިފައިވާ ދަތުރު ކޮށްފައިވަނީ ސޭންޑް ކޮއިން
އިންވެސްޓްމަންޓްގެ ފަރާތުން އެދިގެން ތޯ ނުވަތަ ނޫންތޯ، މިއީ ސާބިތުވާންޖެހޭ ފުރަތަމަ ވާޤިއާއެވެ.
މިކަމަށް ބެލި ބެލުމުން، 16 ފެބުރުވަރީ 2019 ގެ އޮންވޮއިސްގައިވާ ދަތުރުކުރުމަށް ސޭންޑް ކޮއިން
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

28 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2025/HC-A/106
އިންވެސްޓްމަންޓްގެ ފަރާތުން އެދިފައިވާކަން ސާބިތުވާ ސީދާ ހެއްކެއް މުޙައްމަދު އަމީންގެ ފަރާތުން
ހުށަހަޅާފައިނުވެއެވެ. އަދި އިންވޮއިސްގައި ބަޔާންކުރާ ދަތުރުކުރުމަށް ސޭންޑް ކޮއިން
އިންވެސްޓްމަންޓްގެ ފަރާތުން އެދުނުކަން ސާބިތުވާ އެއްވެސް ހެއްކެއް ނެތްކަމަށް ޚުދު މުޙައްމަދު
7
އަމީން ދަށު ކޯޓުގައި އިޢުތިރާފުވެފައިވެއެވެ.
53. މި ދަތުރުކޮށްފައިވަނީ އާދަމް އާޠިފް މުޙައްމަދު ގެ އެ ދުމުގެ މަތިން ކަމުގައި މުޙައްމަދު އަމީން
ބުނެއެވެ. އަދި މިގޮތުގެ މަތިން، އެތައް ދަތުރެއްކޮށް ޚިދުމަތްތަކެއް ދެވި، ފައިސާ ލިބިފައިވާކަމުގައި
މުޙައްމަދު އަމީން ބުނެއެވެ.
54. މި މައްސަލައިގެ ތެރެއިން އެނގޭ ޙަޤީޤަތްތަކެއްވެއެވެ. އެއީ، ސޭންޑް ކޮއިން އިންވެސްޓްމަންޓްގެ
ބޭނުމަށް އެކި ފަހަރުމަތިން މުޙައްމަދު އަމީން ދަތުރުތަކެއް ކޮށްފައިވާކަމާއި، ސޭންޑް ކޮއިން
އިންވެސްޓްމަންޓްއަށް އިންވޮއިސް ހުށަހަޅައި، އެ އިންވޮއިސްތައް ބަލައިގަނެ، އިންވޮއިސްގައިވާ
މިންވަރަށް ސޭންޑް ކޮއިން އިންވެސްޓްމަންޓްގެ ފަރާތުން ފައިސާ ދައްކާފައިވާކަމެވެ. އެ ފައިސާ
ދެއްކި ދެއްކުން ނުވަތަ އަގު އަދާކުރިކުރުން މި ޚުޞޫ މާތު އުފެދިފައިވާ އިންވޮއިސްގެ ކުރިއަށްވެސް
އަދި ފަހަށްވެސް ނިސްބަތްވެއެވެ.
55. ސުވާލަކީ، ޚުޞޫމާތު އުފެދިފައިވާ އިންވޮއިސްގައި ހިމެނޭ ދަތުރަކީ ހަމަ ޙަޤީޤަތުގައިވެސް ސޭންޑް
ކޮއިން އިންވެސްޓްމަންޓްގެ އެދުމަކަށް ކޮށްފައިވާ ދަތުރެއްތޯ ނުވަތަ ނޫންތޯއެވެ. މި ދަތުރު
ކޮށްފައިވަނީ އާދަމް އާޠިފް މުޙައްމަދުގެ އެދުމުގެ މަތިން ކަމުގައި މުޙައްމަދު އަމީން ބުނެފައިވާއިރު،
މި ދަޢުވާ ސާބިތުކުރުމަށް މުޙައްމަދު އަމީންގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ކިތާބީ ހެކިތަކު ގެ ތެރެއިން
މައިގަނޑު މުސްތަނަދަށް އޮތީ ޚުޞޫމާތު އުފެދިފައިވާ އިންވޮއިސްއެވެ. އެ އިންވޮއިސްގައިވާ
ތަފްޞީލުތަކަށް ބަލާއިރު، މި މުޢާމަލާތަކީ ކުންފުނީގެ ނުވަތަ ކުންފުނީގެ ފަރާތުން އާދަމް އާޠި ފް
7 މުޙައްމަދު އަމީންގެ ފަރާތުން 26 ޑިސެންބަރު 2024 ގައި ހުށަހަޅާފައިވާ "ނުކުތާތަކާއި ވާގިއާތަކާއި ގުޅޭ ބަޔާން"
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

29 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2025/HC-A/106
މުޙައްމަދުގެ އެދުމަކަށް ހިނގާފައިވާ މުޢާމަލާތެއްކަން އެނގޭކަށްނެތެވެ. އެކަން އެއްވެސް މިންވަރަކަށް
މި އިންވޮއިސްގައި ބަޔާނެއްނުކުރެއެވެ.
56. މީގެ އިތުރަށް މުޙައްމަދު އަމީންގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ އެހެނިހެން ކިތާބީ ހެކިތަކުން، އެހެނީ
ސޭންޑް ކޮއިން އިންވެސްޓްމަންޓްއިން ފައިސާ ދައްކާފައިވާ އެހެނިހެން އިންވޮއިސްތަކުންނާއި،
މުޙައްމަދު އަމީންގެ ބޭންކް އެކައުންޓަށް ޖަމާވެފައިވާ ފައިސާގެ ތަފްޞީލުތަކުންނާއި، އާދަމް އާޠިފް
މުޙައްމަދުގެ އައިޑީކާޑުން ޚުޞޫމާތު އުފެދިފައިވާ އިންވޮއިސްގައިވާ ދަތުރަކީ ސޭންޑް ކޮއިން
އިންވެސްޓްމަންޓްގެ ފަރާތުން އެދިގެން ނުވަތަ ސޭންޑް ކޮއިން އިންވެސްޓްމަންޓްގެ ފަރާތުން އާދަމް
އާޠިފް މުޙައްމަދު އެދިގެން މުޙައްމަދު އަމީން ކޮށްފައިވާ ދަތުރެއްކަން އެނގޭކަށްނެތެވެ.
57. ދެން އޮތީ، މުޙައްމަދު އަމީން ހުށަހެޅި ބަޔާންވެދިޔަ ކިތާބީ ހެކިތަކަށް އެއްވެސް މިންވަރަކަށް ސިވިލް
ކޯޓުން ރިޢާޔަތްކޮށްފައިނުވާކަމަށާއި، އަދި ރިޢާޔަތްނުކުރި ސަބަބު ސިވިލް ކޯޓުން
ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާކަމުގައި މި އިސްތިއުނާފުގައި މުޙައްމަދު އަމީންގެ ފަރާތުން ބުނާ ބުނުމެވެ.
58. މިކަމަށް ނަޒަރުކުރާއިރު، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނިންމުމުގައި އަންނަނިވި ކަންކަން ތަފްޞީ ލުކޮށްފައިވާކަން
ފާހަގަވެއެވެ.
1. މި މައްސަލައިގައި ސޭންޑް ކޮއިން އިންވެސްޓްމަންޓްގެ ފަރާތުން އެދިގެން މުޙައްމަދު އަމީންގެ
ފަރާތުން ބުނެފައިވާ ތާރީޚުގައި އެއްވެސް ދަތުރެއް ކޮށްފައިނުވާކަމަށް ބުނެ ދަޢުވާއަށް
އިންކާރުކުރާއިރު، އެ ދަތުރު ކޮށްފައިވާކަމަށް މުޙައްމަދު އަމީންގެ ފަރާތުން ބުނާ ބުނުން ފިޔަވައި
އިތުރު ދަފްޢެއް ނަގައި އެ ދަފްޢެއް ސާބިތުކުރުމުގެ ބުރަ ސޭންޑް ކޮއިން އިންވެސްޓްމަންޓްގެ
މައްޗަށް އޮތްކަމުގައި ނުދެކޭކަން
2. ސޭންޑް ކޮއިން އިންވެސްޓްމަންޓް ތަމްސީލުކުރާ ފަރާތެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން އާދަމް އާޠިފް
މުޙައްމަދު އެދިގެން ދަތުރުކުރިކަމަށް ބުނާއިރު، އެ ދަތުރުކުރީ ސޭންޑް ކޮއިން އިންވެސްޓްމަންޓް
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

30 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2025/HC-A/106
އެދިގެންކަމުގައި ޚުދު އާދަމް އާޠިފް މުޙައްމަދު ވެސް ބުނެފައިވާކަން ނޭނގޭކަމުގައި މުޙައްމަދު
އަމީން ފާހަގަކޮށްފައިވާތީ، މި މައްސަލައިގެ ވާޤިއާ މަދަނީ މިންގަނޑުން ސާބިތުކުރެވޭ ވަރުގެ
ހެކި ޤަރީނާ މުޙައްމަދު އަމީންގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާ ފައިނުވާކަން
3. މީގެ ކުރިން ދަތުރުތަކެއްކޮށް، ސޭންޑް ކޮއިން އިންވެސްޓްމަންޓްގެ ފަރާތުން އެ ދަތުރުތަކަށް
ފައިސާ ދައްކާ ފައި ހުރުމަކީ، މި އަސާސްގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް މި ދަތުރަކީވެސް ސޭންޑް ކޮއިން
އިންވެސްޓްމަންޓްގެ ފަރާތުން ކުރި ދަތުރެއްކަމަށް އިފްތިރާޟްކުރުން ފިޔަވައި، ސޭންޑް ކޮއިން
އިންވެސްޓްމަންޓްއާ މި ދަތުރުއާ ގުޅުވޭނެ އިތުރު ކަމެއް ނެތްކަން
4. އިންވޮއިސްގައި ބަޔާންކުރާ ޚިދުމަތަށް ސޭންޑް ކޮއިން އިންވެސްޓްމަންޓްގެ ފަރާތުން އެދުނުކަން
އެއީ ސާބިތުކޮށްދޭންޖެހޭ ކަމެއްގެ ގޮތުގައި މުޙައްމަދު އަމީންގެ ފަރާތުންވެސް ފަހު ބަޔާނުގައި
ފާހަގަކޮށްފައިވާއިރު، އެކަން ސާބިތުކުރުމަށް އެއްވެސް ހެއްކެއް ހުށަހަޅާފައިނުވާކަން
5. ޒަމާނެއްގައި ހިނގާފައި އޮތް މުޢާމަލާތެއް ނުވަތަ މުޢާމަލާތްތަކެއްގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް އެކަމާ
ގުޅުމެއް އޮތްކަން ސާބިތުނުވާ މުޢާމަލާތް ކުރިން ހިނގި މުޢާމަލާތް އެއީ ދެންވެސް މުޢާމަލާތެއް
ހިނގާދާނެކަމަށް ބެލެވޭ ޤަ ރީނާއެއްކަމުގައި އޭގެ ޒާތަށް ނުވާނެކަމާއި، ނަމަވެސް ގުޅިފައިވާ
ޤަރީނާތަކާ އެކުވެއްޖެނަމަ، އެކަތިއަނެކައްޗަށް ބާރު ދިނުމުގެ ތެރެއިން އެއީވެސް ސާބިތުކުރުމަށް
ބާރުދެނިވި ޤަރީނާއަކަށް ވެދާނެކަމާއި، ނަމަވެސް މި މައްސަލައިގައި ހަމައެކަނި އޮތީ ކުރިން
މުޢާމަލާތް ހިނގާފައި އޮތުމުން ދެންވެސް ހިނގާފާނެކަމަށް ބުނާ ބުނުން އެކަނި ކަމުގައިވާތީ،
މިއީ ބުރަދަނެއް ދީގެން މަދަނީ މައްސަލައެއް ސާބިތުކުރެވޭނެ ކަމެއް ކަމުގައި ނުދެކޭކަން
59. މިކަންކަމުގެ އަލީގައި ބަލާއިރު، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނިންމުމުގައި ހުށަހަޅާފައިވާ ހެކިތަކާއި، އެއިން
ނަގަން ގަސްދުކުރި އިފްތިރާޟްތަކުގެ މައްޗަށް ކަންކަން ފާހަގަކޮށްފައިވާކަން ދެނެގަނެވެއެވެ. ސިވިލް
ކޯޓުގެ ނިންމުމުގެ މައިގަނޑު ބިނާއަކީ، މުޙައްމަދު އަމީންގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ހެކިތަކުން،
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

31 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2025/HC-A/106
ޚުޞޫމާތު އުފެދިފައިވާ ދަތުރުކޮށްފައިވަނީ ސޭންޑް ކޮއިން އިންވެސްޓްމަންޓްގެ އެދުމަކަށްކަން
އެނގޭނެ ހެއްކެއް ނެތްކަމެވެ.
60. މުޙައްމަދު އަމީން ހުށަހެޅި ހެކިތަކަށް ސިވިލް ކޯޓުން ރިޢާޔަތްކޮށްފައިވާކަމާއި އަދި ނިންމުމަށް
ވާސިލުވި ސަބަބު ތަފްޞީލުކޮށްފައިވާކަން ސިވިލް ކޯޓުން ފާހަގަކޮށްފައިވާ އަދި މި ނިންމުމުގެ 58
ވަނަ ނުކުތާގައިވާ ކަންކަމާއި، އޭގެ ނަތީޖާއިން އެނގޭހިނދު، ސިވިލް ކޯޓުން ނިންމި ނިންމުމަކީ
ޢަދުލުވެރި ޝަރީޢަތެއްގެ ޙައްޤު ގެއްލި، ޤާނޫނުން އެއްކިބާވެފައިވާފަދަ ނިންމުމެއްކަމުގައި ނުދެކެމެވެ.
އަދި ހަމަމިއާއެކު، އެ ނިންމުމަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2020/SC-A/100
އަޙްމަދު އިސްމާޢީލް ވ. ލަތީފާ ޢަލީ ޙަސަން ޤަޟިއްޔާއާ ޚިލާފު ނިންމުމެއް ކަމުގައިވެސް ނުދެކެމެވެ.
މި މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ސާބިތުކުރުމުގެ ޒިންމާއެއް އުފަންވެފައިވޭތޯ ؟
61. މި މައްސަލައިގައި ދަފްޢު ފުރޮޅިފައިވާކަމަށް މުޙައްމަދު އަމީން ބުނެއެވެ. އެއީ ދަޢުވާގައި ބަޔާންކުރާ
މުޢާމަލާތުގެ ޒިންމާ ސޭންޑް ކޮއިން އިންވެސްޓްމަންޓްއިން ނަގަންނުޖެހޭނެކަމަ ށާއި، އެ ޒިންމާ
ނަގަންޖެހޭ ފަރާތަކީ ކުންފުނީގެ މުވައްޒަފުކަމަށް ސޭންޑް ކޮއިން އިންވެސްޓްމަންޓްގެ ފަރާތުން
ދަޢުވާގެ ޖަވާބުގައި ބުނެފައިވާތީ، އެ ޒިންމާ ސޭންޑް ކޮއިން އިންވެސްޓްމަންޓްގެ ފަރާތުން
ނަގަންނުޖެހޭނެކަން ސާބިތުކޮށްދިނުމަށް ސޭންޑް ކޮއިން އިންވެސްޓްމަންޓްގެ ފަރާތުން
8
މަސައްކަތްކޮ ށްފައި ނުވާކަމުގައެވެ.
62. މުޙައްމަދު އަމީންގެ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ދަޢުވާ ފޯމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ އެ
އިންވޮއިސްގައިވާ ދަތުރަކީ ސޭންޑް ކޮއިން އިންވެސްޓްމަންޓްއަށް ކޮށްދީފައިވާ ދަތުރެއްކަމަށާއި،
އެކަމަށް އެ ފަރާތުން އިންކާރުކުރާނަމަ، އެ ދަތުރުކުރިކަމާއި މުދާ އުފުލައިދިންކަން ސާބިތުކުރުމަށް
8 މިއީ މި އިސްތިއުނާފުގެ ތިންވަނަ ނުކުތާގައި މުޙައްމަދު އަމީންގެ ފަރާތުން ކޮށްފައިވާ ބަހުސެވެ.
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

32 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2025/HC-A/106
ޝަފަހީ ހެކިން ޙާޟިރުކުރުމުގެ ފުރުޞަތަކަށް އެދޭ ކަމުގައެވެ. ދަޢުވާ ފޯމުގައި އެ ދަތުރުކުރުމަށް
ހުށަހެޅުން އައި ގޮތަކާ ގުޅޭ ގޮތުން ވާހަކަދައްކާފައެއްނުވެއެވެ.
63. ދަޢުވާގެ ދިފާޢުގައި ސޭންޑް ކޮއިން އިންވެސްޓްމަންޓްގެ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ، މުޙައްމަދު އަމީންގެ
ކިބައިން ދޯ ނި ކުއްޔަށް ހިފުމަށް އެދި ހުށަހެޅި އެއްވެސް ރިކުއެސްޓެއް ދަޢުވާ ފޯމާއެކު
ހުށަހަޅާފައިނުވާތީއާއި، އެ މުއްދަތުގައި ސޭންޑް ކޮއިން އިންވެސްޓްމަންޓްއަށް ދޯނި
ޙަވާލުކޮށްފައިވާކަން އެނގެން ނެތުމުންނާއި، ދެ ފަރާތް ދެމެދު އެފަދަ މުޢާމަލާތެއް ދަޢުވާގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ހިނގާފައިނުވާތީ، އެކަމަށް އިންކާރުކުރާކަމުގައެވެ.
64. ދިފާޢުގެ ރައްދުގައި މުޙައްމަދު އަމީންގެ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ، ދަޢުވާ ފޯމާއެކު ހުށަހަޅާފައިވާ
އިންވޮއިސް ޙަވާލުކޮށްފައިވަނީ ކުން ފުނީގެ މުވައްޒަފު، އާދަމް އާޠިފް މުޙައްމަދުއާ ކަމުގައެވެ. އަދި
އާދަމް އާޠިފް މުޙައްމަދުގެ އެދުމުގެ މަތިން ސޭންޑް ކޮއިން އިންވެސްޓްމަންޓްއަށް ތަކުރާރުކޮށް އެތައް
ދަތުރެއް ކޮށްފައިވާކަމުގައެވެ.
65. އިސްވެ ބަޔާންކުރި ފަދައިން، ދަޢުވާގައި ހުށަހެޅުނު ފަދަ ދަތުރެއް ސޭންޑް ކޮއިން އިންވެސްޓްމަންޓްގެ
އެދުމަކަށް ކޮށްފައިނުވާކަމަށް ބުނެ، މުޙައްމަދު އަމީން ކުޅަ ދަޢުވާއަށް އިންކާރުކުރުމުން، އެ ދަތުރަކީ
ސޭންޑް ކޮއިން އިންވެސްޓްމަންޓްގެ އެދުމަކަށް ކޮށްފައިވާ ދަތުރެއްކަން ސާބިތުކުރު މުގެ ބުރަ އޮންނާނީ
މުޙައްމަދު އަމީންގެ މައްޗަށެވެ. އަދި އެ ދަތުރު ކޮށްފައިވަނީ އާދަމް އާޠިފް މުޙައްމަދުގެ އެދުމުގެ
މަތިންކަމަށް މުޙައްމަދު އަމީން ބުނެފައިވާއިރު، އެކަން ސާބިތުކުރުމުގެ އަސާސީ އިލްތިޒާމްވެސް
އޮންނާނީ މުޙައްމަދު އަމީންގެ މައްޗަށެވެ. މި މައްސަލައިގައި ސޭންޑް ކޮއިން އިންވެސްޓްމަންޓްގެ
އިންކާރުގެ މައްޗަށް، ސޭންޑް ކޮއިން އިންވެސްޓްމަންޓްގެ މައްޗަށް ދަފްޢެއް ފުރޮޅެންޖެހޭ އަސާސެއް
ނެތެވެ. އަދި އެކަން މި މޭރުމުން ފުރޮޅެންޖެހޭ ޤާނޫނީ އަސާސެއްވެސް މުޙައްމަދު އަމީންއަށް މި
އިސްތިއުނާފުގައި ބުނެދެވިފައިވާކަމުގައި ނުދެކެމެވެ. މުޙައްމަދު އަމީން އެދުނު ފަރުވާ ނަގައިދެވެން
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

33 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2025/HC-A/106
ނެތްކަމަށް ސިވިލް ކޯޓުން ނިންމާފައިވަނީ ދަޢުވާ ސާބިތުކުރުމުގެ އަސާސީ ބުރަ އަދާކުރުމުގެ ޒިންމާ
މުޙައްމަދު އަމީން އަދާކޮށްފައިނުވާތީއެވެ.
66. މި މައްސަލައިގައި ސޭންޑް ކޮއިން އިންވެސްޓްމަންޓްއިން ފައިސާ ދައްކާފައިވާ އިންވޮއިސްތަކެއް
މުޙައްމަދު އަމީން ހުށަހަޅާފައިވާއިރު، މި އިންވޮއިސްގައިވާ ދަތުރުތައް ކޮށްފައިވަނީ އާދަމް އާޠިފް
މުޙައްމަދު އެދިގެންތޯ ނުވަތަ ނޫންތޯ، މިއީ މުޙައްމަދު އަމީންގެ ފަރާތުންވެސް އަދި ސޭންޑް ކޮއިން
އިންވެސްޓްމަންޓްގެ ފަރާތުންވެސް ކުރިމަތިކޮށްފައިވާ ސުވާލެއްނޫނެވެ. އަދި މިއީ ސިވިލް ކޯޓުން
އެއްވެސް މިންވަރަކަށް ބަލާފައިވާ ވާޤިއާއެއްވެސްނޫނެވެ.
67. މި ނިންމުމުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ފަދައިން ޚުޞޫމާތު އުފެދިފައިވާ އިންވޮއިސްގައިވާ ދަތުރުކޮށްފައިވަނީ
ސޭންޑް ކޮއިން އިންވެސްޓްމަންޓްގެ އެދުމަކަށްކަން ސާބިތުކުރުމަކީ މުޙައްމަދު އަމީންގެ މައްޗަށް އޮތް
ބުރައެކެވެ. އިސްވެ ބަޔާންކުރި ފަދައިން ސިވިލް ކޯޓުގައި އެ ފަރާތުން އެދިފައިވާ ފަރުވާ
ނަގައިދެވިފައިނުވަނީ އެކަން ސާބިތުނުވާތީއެވެ.
68. ކުންފުންޏާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާގެ އަލީގައި، ކުންފުނީގެ ޑިރެކްޓަރެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން
ކުރެވޭ މުޢާމަލާތުގެ ޒިންމާ ކުންފުނިން ނަގަންޖެހޭއިރު، އެކަމަށް ސިވިލް ކޯޓުން
ރިޢާޔާތްކޮށްފައިނުވާކަމުގައި މުޙައްމަދު އަމީންގެ ފަރާތުން މި އިސްތިއުނާފުގައި ބުނެއެވެ. މި ބަހުސަކީ
މި މޭރުމުން، އެހެނީ ކުންފުންޏާބެހޭ ޤާނޫނާ ޙަ ވާލާދީ ސިވިލް ކޯޓުގައި ކުރެވުނު ބަހުސެއްނޫނެވެ.
69. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި މައްސަލަ ބަލާނީ ދަށު ކޯޓުގައި ހުށަހެޅި ހެކިތަކާއި ދިފާޢުތަކަކީ
އަސާސްކަމުގައި ބަލައިގެންކަމުގައި ޤާނޫނު ނަންބަރު 22 /2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު)
ގެ 32 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރެއެވެ. މިއީ އިސްތިއުނާފީ މަރުޙަލާގައި މައްސަލަ ބެލުމުގެ އާންމު
އުޞޫލުކަމުގައިވީނަމަވެސް، އައު ޤާނޫނީ ނުކުތާއެއް ބަލައިގަނެވިދާނެ ޙާލަތްތައް، ނުވަތަ އައު ޤާނޫނީ
ބަހުސްއަކަށް ފުރުޞަތު ހުޅުވާލެވިދާނެ ޙާލަތްތައް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

34 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2025/HC-A/106
2019/SC-A/57 ކަޕޫރު اله ޔޫސުފް ވ. މޯލްޑިވްސް ކަސްޓަމްސް ސަރވިސް ޤަޟިއްޔާގައި
9
ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އެއީ ހުށަހަޅާ އައު ޤާނޫނީ ނުކުތާއަކީ ޢަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމަށްޓަކައި
ކޮންމެހެން ރިޢާޔަތްކުރަންޖެހޭ ނުކުތާއަކަށްވާނަމަ، ނުވަތަ ހުށަހަޅާ އައު ޤާނޫނީ ނުކުތާއަކީ މައްސަލަ
ނިންމާ ގޮތެއްގެ ސަބަބުން ޙުކުމާ ސީދާ ގުޅުމެއްވާ ކަމަކަށްވާނަމަ، ނުވަތަ އިސްތިއުނާފުކުރާ
10
މައްސަލައާ ސީދާ ގުޅިލާމެހިފައިވާ ނުކުތާއެއްނަމައެވެ.
70. މިއީ ސިވިލް ކޯޓުގައިވެސް މުޙައްމަދު އަމީންގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅެންއޮތް، އެހެނަސް ހުށަހަޅާފައިނުވާ
އަދި މިއާމެދު ބަހުސްކޮށްފައިނުވާ ކަމެއްކަން އެނގެއެވެ. އެހެންކަމުން، މި މަރުޙަލާގައި މި ބަހުސް
އުފެއްދޭނެކަމަކަށް ނުދެކެމެވެ. މީގެ އިތުރުން، މި ބަހުސް މި މަރުޙަލާގައި އައްވަލަށް ހުޅުވާލާ މި
ބަހުސަށް މި މަރުޙަލާގައި ފުރުޞަތު ދޭންޖެހޭ ޤާނޫނީ ސަބަބެއް މި އިސްތިއުނާފުގައި މުޙައްމަދު
އަމީންގެ ފަރާތުން ބުނެދީފައެއްނުވެއެވެ.
9 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު)2019/SC-A/57 ކަޕޫރުاله ޔޫސުފް ވ. މޯލްޑިވްސް ކަސްޓަމްސް ސަރވިސް) ޤަޟިއްޔާގެ 10 ވަނަ
ނުކުތާ
10 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު)2019/SC-A/57 ކަޕޫރުاله ޔޫސުފް ވ. މޯލްޑިވްސް ކަސްޓަމްސް ސަރވިސް) ޤަޟިއްޔާއިން
ގާއިމުކޮށްފައިވާ މި އުޞޫލު އޭގެ ފަހުން އެ ކޯޓުން ނިންމާފައިވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު)2021/SC-A/77 އޯޝަން ހަރވެސްޓް
(މޯލްޑިވްސް) ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް ވ. އާދަމް ޢަބްދުލްޢަފޫރު) ޤަޟިއްޔާއާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު)2021/SC-A/107 މޯލްޑިވްސް
އިންލޭންކް ރެވެނިއު އޮތޯރިޓީ (މީރާ) ވ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ގުޅުން ޕަބްލިކް ލިމިޓެޑް) ޤަޟިއްޔާއާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު
(2021/SC-A/106 މޯލްޑިވްސް އިންލޭންކް ރެވެނިއު އޮތޯރިޓީ)މީރާ(ވ. މައިނަރ އިންޓަނޭޝަނަލް)ލަބުއާން(ލިމިޓެޑް(ޤަޟިއްޔާއާއި،
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު)2022/SC-A/12 ސްޓޭޓް ބޭންކް އޮފް އިންޑިޔާ ވ. ޕްލެޓިނަމް ކެޕިޓަލް ހޯލްޑިންގްސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް)
ޤަޟިއްޔާއާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު)2021/SC-A/89 ވާދީ ޓްރޭޑަރސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް ވ. ޙަބީބް ބޭންކް ލިމިޓެޑް)
ޤަޟިއްޔާއާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު)2021/SC-A/40 ޕާރލް ހޮލިޑޭސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް ވ. މުޙައްމަދު ޢަޒުމީ)
ޤަޟިއްޔާއާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު)2022/SC-A/60 ގްލޯބަލް ލިންކްސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްއާއި އިތުރު 3 ފަރާތެއް ވ.
މޮއިޝަސް ކޮމާޝަލް ބޭންކް މިލިޓެޑް) ޤަޟިއްޔާއާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު /53A-SC2024/)ޖެޓަން ޓްރެވެލް ސަރވިސަސް
ކޮމްޕެނީ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް ވ. ސަންސްޕޮޓް ޓުއަރސް ލިމިޓެޑް) ޤަޟިއްޔާގައި ތަޠުބީޤުކޮށްފައިވެއެވެ.
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

35 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2025/HC-A/106
ދަޢުވާގައި ބަޔާންކުރާ މުޢާމަލާތް ހިނގާފައިވާކަން ސާބިތުވާ މިންވަރަށް ކާފީ ހެކި ލިބިފައިވޭތޯ ؟
71. މި ނުކުތާގައި މުޙައްމަދު އަމީންގެ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ ދަޢުވާގައި ހިމެނޭ މުޢާމަލާތް ހިނގިކަން
ޝަރީޢަތަށް ސާބިތުވާ މިންވަރަށް ކާފީ ހެކި ލިބިފައިވާއިރު، މުޢާމަލާތް ހިނގިކަން ސާބިތުވާ ހެކި
ލިބިފައިނުވާކަމަށް ސިވިލް ކޯޓުން މައްސަލަ ނިންމާފައިވަނީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާގެ
(ށ) އާއި، 142 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށްކަމުގައެވެ. ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާއާ ޙަ ވާލާދީ
މުޙައްމަދު އަމީން ބުނާ ބުނުމުގައި އޭނާއަށް ޢަ ދުލުވެރި ޝަރީޢަތެއްގެ ޙައްޤު ގެއްލިފައިވާކަމުގައި
ބުނެއެވެ. އަދި މިފަދައިން ސިވިލް ކޯޓުން މައްސަލަ ނިންމާފައިވަނީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 142 ވަނަ
މާއްދާގައި ފަނޑިޔާރުން މައްސަލަ ނިންމުމުގައި ޢަމަލުކުރަންޖެހޭނީ ޤާނޫނުއަސާ ސީއަށާއި
ޤާނޫނަށްކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައި އޮންނަ އޮތުމާ ޚިލާފަށް ކަމުގައި މުޙައްމަދު އަމީންގެ ފަރާތުން ބުނެއެވެ.
72. މި ދަޢުވާއަކީ ސޭންޑް ކޮއިން އިންވެސްޓްމަންޓްގެ ބޭނުމަށް މުޙައްމަދު އަމީން ކޮށްފައިވާ ދަތުރަށް
ފައިސާ ލިބިފައިނުވާކަމަށް ބުނެ ފައިސާ ހޯދުމަށް މުޙައްމަދު އަމީންގެ ފަރާތުން ކުޅަ
ދަޢުވާއަކަށްވާއިރު، މި ދަޢުވާއަށް ސޭންޑް ކޮއިން އިންވެސްޓްމަންޓްގެ ފަރާތުން އިންކާރުކުރާ
ޙާލަތުގައި، ދަޢުވާ ސާބިތުކުރުމުގެ ބުރަ އުފުލުމަކީ މު ޙައްމަދު އަމީންގެ މަސްއޫލިއްޔަތެ އްކަން ޤާނޫނީ
ނައްސުތަކުގެ އަލީގައި އިސްވެ ބަޔާންކުރެވިއްޖެއެވެ.
73. ޚުޞޫމާތު އުފެދިފައިވާ ދަތުރު ކޮށްފައިވަނީ ސޭންޑް ކޮއިން އިންވެސްޓްމަންޓްގެ ފަރާތުން އެދިގެން ތޯ
ނުވަތަ ނޫންތޯ، މިއީ ސާބިތުވާންޖެހޭ ފުރަތަމަ ވާ ޤިއާކަމުގައިވާއިރު، މިކަން ސާބިތުވާފަދަ ކާފީ ހެކި
މުޙައްމަދު އަމީންގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ކަމުގައި މި އިސްތިއުނާފުގައި މުޙައްމަދު އަމީންގެ ފަރާތުން
ބުނެއެވެ. އަދި މި މި މައްސަލައިގައި ހުށަހެޅި ކިތާބީ ހެއްކާއި ޝަފަހީ ހެކި ގުޅުވާލުމުން، ދަޢުވާގައި
ބަޔާންކުރާ ދަތުރު ކުރެވުނުކަމަ ށާއި، ނުވަތަ ޚިދުމަތް ދެވުނުކަން ސާބިތުވާނޭކަމުގައި މި
އިސްތިއުނާފުގައި މުޙައްމަދު އަމީންގެ ފަރާތުން ބުނެއެވެ.
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

36 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2025/HC-A/106
74. ހެއްކާބެހޭ ޤާނޫނުގައި ކާފީ ހެކި ކަމުގައި ބަޔާންކުރަނީ، ކަމެއް ސާބިތުކުރުމަށް ހެކި ބޭނުންވާ
11
މިންގަނޑަށް ފުދޭ ނިސްބަތަށް ލިބޭ ހެއްކަށެވެ. ނުވަތަ އެ މިންވަރަށް ހެކި ލިބުމަށެވެ. ގުޅުން
ހުރުމަކީ، މައްސަލައެއްގައި ސާބިތުކުރުމަށް ބޭނުންވާ ވާ ޤިއާއަކާއި، އެ ވާޤިއާއެއް ސާބިތުކުރުމަށް
12
ބޭނުންވާ ހެއްކާ ދެމެދު އޮންނަ ޤާނޫނީ އަދި މާއްދީ ގުޅު މެވެ.
75. މުޙައްމަދު އަމީންގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ކިތާބީ ހެކިން އޭނާގެ ދަޢުވާ ސާބިތުވާކަމުގައި ފުރަތަމަ
އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާގައި މުޙައްމަދު އަމީންގެ ފަރާތުން ބުނެފައިވާއިރު، ޚުޞޫމާތު އުފެދިފައިވާ
އިންވޮއިސްގައިވާ ދަތުރަކީ ސޭންޑް ކޮއިން އިންވެސްޓްމަންޓްގެ ފަރާތުން އެދިގެން މުޙައްމަދު އަމީން
ކޮށްފައިވާ ދަތުރެއްކަން ކިތާބީ ހެކިތަކުން ސާބިތުނުވާކަން މި އިސްތިއުނާފުގައި
ޤާއިމުކުރެއްވިއްޖެއެވެ. ދެން އޮތީ، މި މައްސަލައިގައި މުޙައްމަދު އަމީންގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ހެކީގެ
ބަޔާންތައް ކިތާބީ ހެއްކާއި ގުޅުވާލުމުން ދަޢުވާގެ ދަފްޢު ސާބިތުވާނެކަމަށް މުޙައްމަދު އަމީން ބުނާ
ބުނުމެވެ.
76. މި މައްސަލައިގައި ޝަފަހީ ހެކިންގެ ކިބައިން ސާފުކުރުމަށް މުޙައްމަދު އަމީން އެދުނު ވާ ޤިއާއަކީ،
މި މައްސަލައިގައި ފައިސާ ހޯދުމަށް އެދޭ ދަތުރުކުރެވުނުކަމާއި، ދަތުރުގެ ބިލަށް ފައިސާ ނުލިބިގެން
ސޭންޑް ކޮއިން އިންވެސްޓްމަންޓްގެ މުވައްޒަފު ކަމުގައިވާ އާދަމް އާޠިފް މުޙައްމަދުއާ ބައްދަލުކުރިކަން
ސާބިތުކުރުމަށްކަން އެނގެއެވެ13.
77. މި ހެކިތަކުން މި މައްސަލައިގައި ސާބިތުވާންޖެހޭ އެންމެ އަސާސީ ވާޤިއާ، އެހެނީ، ޚުޞޫ މާތު
އުފެދިފައިވާ އިންވޮއިސްގައި ބަޔާންކުރާ ދަތުރު ކޮށްދިނުމަށް ސޭންޑް ކޮއިން އިންވެސްޓްމަންޓްއިން
11 ހެއްކާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 18 ވަނަ މާއްދާ
12 ހެއްކާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 33 ވަނަ މާއްދާ
13 މުޙައްމަދު އަމީންގެ ފަރާތުން 26 ޑިސެންބަރު 2024 ގައި ހުށަހެޅި "ނުކުތާތަކާއި ވާޤީޢާތަކާއި ގުޅޭ ބަޔާން"
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

37 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2025/HC-A/106
އެދުނުކަން، އެކަން ސާބިތުވާކަމުގައި ނުދެކެމެވެ. އަދި އެފަދަ ހެއްކެއް ނެތްކަން މުޙައްމަދު އަމީންގެ
15 14
ބަހުން ވެސް ސާފެވެ. މިކަން ސިވިލް ކޯޓުގެ ނިންމުމުގައިވެސް ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.
78. މި ސަބަބަށްޓަކައި، މުޙައްމަދު އަމީން ކުޅަ ދަޢުވާ ސާބިތުކުރު މަށް ކާފީ ހެކި ލިބިފައިވާކަމުގައި
ނުދެކޭތީ، މި ވާޤިއާ މަދަނީ މިންގަނޑުން ސާބިތުކުރެ ވޭވަރުގެ ހެކި ޤަރީނާ މުޙައްމަދު އަމީންގެ
ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިނުވާކަމުގައި ސިވިލް ކޯޓުން ނިންމި ނިންމުމަކީ، ޢަދުލުވެރި ޝަރީޢަތެއްގެ
ޙައްޤު ގެއްލި، ޤާނޫނުން އެއްކިބާވެފައިވާފަދަ ނިންމުމެއްކަމުގައި ނުދެކެމެވެ.
އިސްތިއުނާފުގެ ޝަރީޢަތުގެ ޚަރަދު
79. މި މައްސަލައި ގައި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ، ސޭންޑް ކޮއިން އިންވެސްޓްމަންޓްގެ ފަރާތުން ޝަރީޢަތުގެ
ޚަރަދުގެ ގޮތުގައި ޤާނޫނީ ވަކީލަށް ދައްކާފައިވާ 50,000/-ރ. (ފަންސާސްހާސް ރުފިޔާ)
އިސްތިއުނާފުކުރާ، މުޙައްމަދު އަމީންގެ ކިބައިން ލިބިގަތުމަށް އެދިފައިވެއެވެ. މި ހުށަހެޅުމާއެކު،
ކްރިސްޓަލް ޗެންބަރސް އެލްއެލްޕީގެ ޕޭމަންޓް ރިސީޓެއް ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.
80. މިކަމާ ގުޅިގެން މުޙައްމަދު އަމީންއާ ސުވާލުކުރުމުން ބުނެފައިވަނީ، އެ ފަރާތުގެ އެ ހުށަހެޅުމަށާއި،
ފައިސާ އެއް ފަރާތުން އަނެއް ފަރާތަށް ދީފައި ހުރި ސްލިޕްތަކަށާއި މި ކަންކަމަށް ޝަރީޢަތުން
16
ބެލުމަށް އެދޭ ކަމުގައެވެ.
14 މުޙައްމަދު އަމީންގެ ފަރާތުން 26 ޑިސެންބަރު 2024 ގައި ހުށަހެޅި "ނުކުތާތަކާއި ވާޤީޢާތަކާއި ގުޅޭ ބަޔާން"
15 ސިވިލް ކޯޓުގެ ނިންމުމުގެ 1 ވަނަ ނުކުތާގައިވަނީ، މުޙައްމަދު އަމީންގެ ފަރާތުން 4 ހެކިން ހުށަހެޅިނަމަވެސް، މި ހެކިންނަކީ މައްސަލައިގެ ވާޤި އާ
ސާބިތުކުރެވޭނެ ހެކިން ނޫންކަން ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުގެ ބަހުސްވެސް އެނގޭތީ، ހެއްކެއް ހާޒިރުކުރަންޖެހޭނީ ޝަރީޢަތުގައި އޮތް މައްސަލައިގެ ވާޤިޢާއަކާ
ގުޅުމެއް އޮވެގެން ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލައަށް އަލިކަމެއް ލިބޭނެ ހެކިން ކަމުގައިވެފައި، މި ހެކިންގެ ކިބައިން މައްސަ ލައިގެ ވާޤިޢާއާ ގުޅުމެއް ހުރި
އެއްވެސް ކަމެއް ސާބިތުކުރެވެން ނެތްކަން އެނގޭތީ، މި ހެކިންނަކީ ޝަރީޢަތަށް ހާޒިރުކޮށްގެން ހެކިބަސް ނަގަންޖެހޭ ފަތާތްތަކެއް ނޫންކަމުގައި
ކަނޑައަޅާފައިވާނެކަމުގައެވެ.
16 މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން 07 ޖުލައި 2026 ގައި މިކޯޓުގައި ބޭއްވުނު ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި މިފަދައިން ބުނެފައިވެއެވެ.
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

38 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2025/HC-A/106
81. މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގައި، 'ޝަރީޢަތުގެ ޚަރަދު' ކަމަށް ބުނެފައިވަނީ މަދަނީ ދަޢުވާއެއް
ކާމިޔާބުކުރާ ފަރާތަކަށް، އެ ދަޢުވާ ކާމިޔާބުނުވި ފަރާތުގެ ކިބައިން ކޯޓުން ނަގައިދޭ ޝަރީޢަތުގެ
ޚަރަދަށެވެ.17 މިކަން އިތުރަށް މި ޤާނޫނުގެ 270 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އިން ސާފުވެގެންދެއެވެ. އެ
މާއްދާގައިވަނީ، އެހެން ޤާނޫނެއްގައި އެހެން ގޮތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިނުވާހާ ހިނދަކު، އާންމު
އުޞޫލުން، ޝަރީޢަތުގެ ޚަރަދު، ދަޢުވާ ކާމިޔާބުކުރާ ފަރާތަކަށް، އެ ދަޢުވާ ކާމިޔާބުނުވި ފަރާތުގެ
ކިބައިން ކޯޓުން ނަގައިދެވޭނެކަމުގައެވެ.
82. މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 270 ވަނަ މާއްދާ އަށް ބެލުމުން، އަންނަނިވި ޙަޤީޤަތްތައް
ދެނެގަނެވެއެވެ. އެއީ،
1. ޝަރީޢަތުގެ ޚަރަދު ނަގައިދިނުމުގައި ކޯޓަށް އިޚްތިޔާރެއް ލިބިގެންވާކަމާއި، އަދި
2. އެއީ ދަޢުވާ ކާމިޔާބުކުރާ ފަރާތަށް، އެ ދަޢުވާ ކާމިޔާބުނުވި ފަރާތުގެ ކިބައިން ނަގައިދޭ ޚަރަދެއް
ކަމެވެ.
83. އިސްވެ ބަޔާންކުރި ފަދައިން، ދަޢުވާ ކާމިޔާބުކުރާ ފަރާތަކަށް، އެ ދަޢުވާ ކާމިޔާބުނުވި ފަރާތުގެ
ކިބައިން ޝަރީޢަތުގެ ޚަރަދު ނަގައިދިނުމަކީ އާންމު އުޞޫލެވެ. މިއަށް
costs follow the event‘ ‘ގެ ގޮތުގައިވެސް މުޚާތަބުކުރެވެއެވެ. މިފަދައިން މިކަން
ކަނޑައެޅިފައިވަނީ، ދަޢުވާކުރާ ފަރާތަށް ދަޢުވާ ކާމިޔާބުވާ ޙާލަތުގައި، ދަޢުވާއެއް ކުރުމަށް ދަޢުވާކުރާ
ފަރާތުން ޚަރަދުކުރަން ޖެހުނު ސަބަބަކީ ދަޢުވާކުރާ ފަރާތަށް ޙައްޤުވާ ކަމަކުން ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުން
ދަޢުވާކުރާ ފަރާތް މަހުރޫމުކުރުމުން ކަމުގައިވާތީއެވެ. އަދި އެ ދަޢުވާއެއް ކާމިޔާބުކުރަނީ ދަޢުވާލިބޭ
ފަރާތުންނަމަ، ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުން ދަޢުވާއަށް ދިފާ ޢު ވުމަށް ކޮށްފައިވާ ޚަރަދަކީ، ދަޢުވާކުރާ ފަރާތަށް
ޙައްޤުނުވާ ކަމެއްގެ މައްޗަށް ބަރޯސާވެ ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުން ދަޢުވާއެއް އުފުލާފައިވުމެވެ.
17 މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 30 ވަނަ މާއްދާ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

39 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2025/HC-A/106
84. ގަވާއިދު ނަންބަރު)2022/R-100 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދު)
‘18
ގެ 48 ވަނަ މާއްދާއަށް ނަޒަރުކުރުމުން، އާންމު އުޞޫލުގެ costs follow the event‘
މި ބިނާގެ ދަށުން އިސްތިއުނާފުގެ މަރުޙަލާގައިވެސް ޝަރީޢަތުގެ ޚަރަދު ނަގައިދެވޭކަން އެނގެއެވެ.
85. މި އިސްތިއުނާފުގައި މުޙައްމަދު އަމީންގެ ފަރާތުން ޝަރީޢަތުގެ ޚަރަދުގެ ގޮތުގައި ޤާނޫނީ ވަކީލަށް
ދައްކާފައިވާ ފައިސާ ލިބިގަތުމަށް އެދުނުހިނދު، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނިންމުމަކީ އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ
ފަރާތާ އެއްކޮޅަށް ނިންމާފައިވާ ނިންމުމެއްކަމުގައިވާއިރު، މި އިސްތިއުނާފުގައި އެ ނިންމުން
ދަމަހައްޓާ، އެ ނިންމުން ބާޠިލުކުރާނެ ތަނެއް ނެތްކަމުގައި ނިންމާހިނދު، މި އިސްތިއުނާފުވެސް
ކާމިޔާބުކުރާ ފަރާތަކީ އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތެވެ.
86. އިސްވެ ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންކަމުގެ އަލީގައި، ޤާނޫނީ ވަކީލަށް ކޮށްފައިވާ ޚަރަދު ހޯދުމުގެ ޙައްޤު
ސޭންޑް ކޮއިން އިންވެސްޓްމަންޓްއަށް ލިބިގެންވާކަމަށް ކަނޑައަޅަން ފެނެއެވެ.
މައްސަލަ ނިންމަން ފެންނަގޮތް
87. އިސްވެ ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމަށް ބިނާކޮށް ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1924-CVC-2024
ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އެދި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކުގެ މައްޗަށް
18 މި މާއްދާގައިވަނީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނިންމާ މައްސަލައެއްގައި މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ ފަންސަވީސްވަނަ ބާބުގެ ދަށުން
ޝަރީޢަތުގެ ޚަރަދު ނަގައިދިނުމަށް ނިންމާނަމަ، އެ މައްސަލައިގައި ޚަރަދު ނަގައިދިނުމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ކަނޑައަޅާގޮތް މައްސަލަ
ނިމުނު ގޮތުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެކަމަށާއި، ޝަރީޢަތުގެ ޚަރަދު ނަގައިދިނުމަށް ނިންމައިފިނަމަ، ޝަރީޢަތުގެ ޚަރަދު ނަގައިދިނުމަށް އެދި ހުށަހަޅާނީ،
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން އެ މައްސަލަ ނިންމި ތާރީޚުން ފެށިގެން 15 (ފަނަރަ) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ފުރަތަމަ މަރުޙަލާގައި އެ މައްސަލަ ބެލި
ކޯޓަށް ކަމުގައެވެ. މިފަދަ މާއްދާއެއް އަދި މިކަން ކުރާނެ އިޖުރާއަތެއް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ މަދަނީ އިޖުރާތުގެ ގަވާއިދުގައި ފެންނާކަށްނެތެވެ. އަދި
އިސްތިއުނާފީ މަރުޙަލާއިން ޚަރަދުލިބިދެވޭނެކަން ކަނޑައެޅުމުން، ފުރަތަމަ މަރުޙަލާގައި އެ މައްސަލަ ބެލި ކޯޓުން އެ ޚަރަދު ނަގައިދިނު މުގައި ޢަމަލުކުރާނެ
އިދާރީ މިންގަނޑެއް ދާޚިލީ ގަވާއިދެއްގައިވެސް ފެންނާކަށްނެތެވެ. އެހެނަސް، މި ބާވަތުގެ މައްސަލަތަކުގައި އިސްތިއުނާފީ މައްސަލައާ ގުޅިގެން ކޮށްފައިވާ
ޤާނޫނީ މަސައްކަތުގެ ޚަރަދު ހޯދުމުގެ ޙައްޤު ލިބިގެންވާކަމަށް ކަނޑައެޅުމުން، އެ ނިންމުމަށް ބިނާކޮށް ދަށު ކޯޓުން ޚަރަދު ކަނޑައަޅާފައިވާކަން
އެނގެއެވެ.
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

40 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2025/HC-A/106
ރިޢާޔަތްކޮށް، އެ ޤަޟިއްޔާއިން ނިންމާފައިވާ ނިންމުން ބާޠިލުކުރާނެ ތަނެއް ނެތްކަމަށް ކަނޑައަޅަން
ފެނެއެވެ.
ފަނޑިޔާރު ފާޠިމަތު ފަރްހީޒާގެ ރައުޔު
88. ފަނޑިޔާރު ޙުޒައިފާ މުޙައްމަދުގެ ރައުޔަށް އަހުރެން ތާއީދު ކުރަމެވެ.
ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުއްރައޫފު އިބްރާހީމް ގެ ރައުޔު
89. ފަނޑިޔާރު ޙުޒައިފާ މުޙައްމަދުގެ ރައުޔަށް އަހުރެން ތާއީދު ކުރަމެވެ.
19
އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ އިޖުރާއަތު ބަޔާންކޮށްދިނުން
90. މި ޤަޟިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ޙުކުމްކުރުމުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި މި
ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ޙައްޤު މައްސަލައިގެ ޚަސްމުންނަށް ލިބިގެންވެއެވެ. އާންމު
20
އުޞޫލެއްގެ ގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓަށް މައްސަލަ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހެޅޭނީ
21
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން ނިންމުން ނިންމާތާ 30 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައެވެ. މި މުއްދަތުގެ
ތެރޭގައި ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓު ޙަވާލުކޮށްފައިނުވާނަމަ، އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ މުއްދަތު
22
ގުނަން ފަށާނީ ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓު ޙަވާލުކުރާ ތާރީޚުން ފެށިގެންނެވެ. އެހެނަސް،
23
ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓުގެ ޚުލާޞާއަށް ބިނާކޮށްވެސް އިސްތިއުނާފަށް ހުށަހެޅިދާނެއެވެ.
19 ކޯޓުން މައްސަލައިގެ ޙުކުމްކުރުމަށްފަހު، އެ ޙުކުމް އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ޙައްޤު ލިބިގެންވާކަމާއި، އިސްތިއުނާފުކުރެވޭނެ ކޯޓާއި،
އިސްތިއުނާފުކުރަންޖެހޭ ވަގުތު ޚަޞްމުންނަށް ސާފުކޮށްދޭންވާނެކަމާއި، އަދި މިކަން ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓުގައި ބަޔާންކޮށްފައި
އޮންނަންވާނެކަމުގައި މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 268 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރެއެވެ.
20 މިކަމުގައި ދެވޭ އިސްތިސްނާ މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގައި ބަޔާންކުރެއެވެ.
21 މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)
22 މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)
23 މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

ބައްޓަން

ފާސްކުރި، ތިސްވ ބޮޑުކޯޓުގެ ހުކުމް ކަނޑައެޅުމުގެ ކުރިން ކުރިއަށް ގެންދާ ކާރިކޮށް ކަނޑައެޅުމުގެ 1924-CVC-2024 ގައި ކާނޫނީ ތިސްވެދާނެ ކަމުގެ ބަޔާންކުރުމުގެ ދަށުން 3868، ދުވަހުގެ ފަހުވާ ކުރިއަށް ގެންދާ ކާރިކޮށް ކަނޑައެޅުމުގެ ބޭނުންތެރިކަމުގެ ބަދަލުގައި ކާނޫނީ ބާރުގެ ދަށުން ކަނޑައެޅުމުގެ ބޭނުންތެރިކަމަށް ބަދަލުކުރުމަށް ކަނޑައެޅުނު ތާރީޚުގެ ކުރިން ދެ ދަންނަވާ ފަރާތްތަކުގެ ލިޔުންތަކާ ގުޅިގެން ކަނޑައެޅުނު ކަންކަމ